

# Først, gør ingen skade

Årsberetning 2022  
Dansk Selskab for Patientsikkerhed

Udgivet af:

Dansk Selskab for Patientsikkerhed

c/o Frederiksberg Hospital

Vej 8, indgang 1, 1 sal

Nordre Fasanvej 57

2000 Frederiksberg

Redaktion:

Annelene Højvang Larsen

Jens Reventlov

Charlotte Frenndved

Maria Lillesø Jepsen

Layout: Maria Lillesø Jepsen

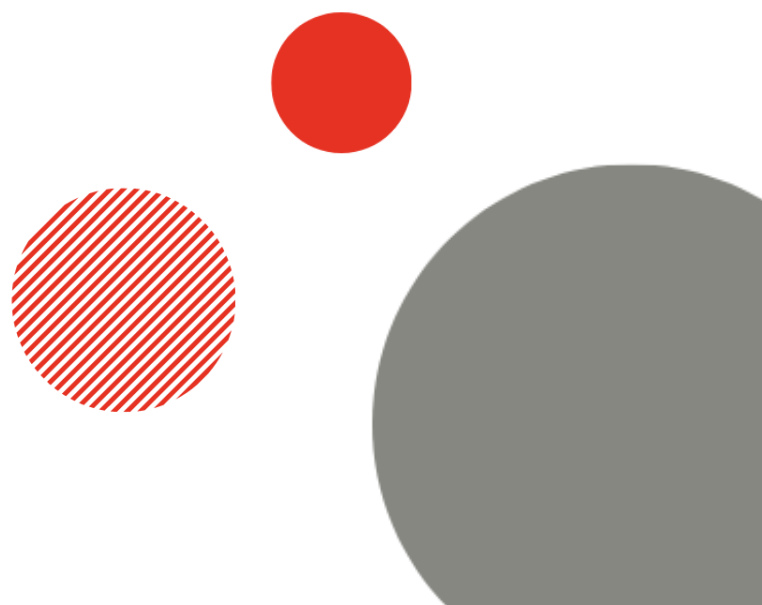
# PS!

## Indhold

---

<b>1. Indhold .....</b>	<b>2</b>
<b>2. Forord af formandskabet.....</b>	<b>4</b>
<b>3. Året i tal.....</b>	<b>5</b>
<b>4. Ny strategi for PS!: Først, gør ingen skade .....</b>	<b>6</b>
<b>5. Interview med formand Lars Gaardhøj: Sundhedsvæsenet har brug for PS!.....</b>	<b>7</b>
<b>6. Det vil bestyrelsen sætte fokus på .....</b>	<b>9</b>
<b>7. Aktiviteter.....</b>	<b>12</b>
Patientambassadørernes 15-års jubilæum.....	12
PS! 20-årsfødselsdag .....	16
Folkemøde .....	17
Webinarer.....	19
International Forum i Göteborg .....	21
International Forum Copenhagen 2023 – planlægning og lancering.....	22
Mærkedage .....	24
Patientsikkerhedsugen .....	24
Hvad er vigtigt for dig?-dagen.....	26
Den internationale patientsikkerhedsdag og Patientsikkerhedsprisen .....	27
Danmarks mentale sundhedsdag.....	29
<b>8. Eksterne aktiviteter – oplæg, udvalg og undervisning .....</b>	<b>29</b>
Undervisning .....	30
Udvalg og ekspertgrupper, PS! er repræsenteret i.....	30
Oplæg i ind- og udland.....	31
<b>9. Udgivelser.....</b>	<b>34</b>
Den gode samtale når noget går galt i sundhedsvæsenet .....	34
Kvalitet og forenkling af dokumentation.....	34
Medicingennemgang under Medicin uden skade .....	35
Kvalitetshåndbog fra DSKS.....	36
Grundbog om patientsikkerhed, UTH og risikostyring .....	36
Podcasten Forbedringer.....	37
<b>10. Netværk.....</b>	<b>38</b>
Netværket for hospitalsbehandling i eget hjem .....	39

FRAMily.....	39
Netværk for risikomanagere .....	40
Samarbejde med de tværregionale tovholdergrupper .....	40
<b>11. Partnerskaber .....</b>	<b>41</b>
Nationale samarbejdspartnere .....	41
Projektforslag.....	41
Internationale partnerskaber, alliancer og netværk .....	42
<b>12. Projekter .....</b>	<b>43</b>
Igangværende projekter .....	43
I sikre hænder.....	43
Klar til samtalen .....	44
Afsluttede projekter .....	45
Kvalitet og forenkling af dokumentation .....	45
Mental sundhed for sundhedsprofessionelle .....	47
Medicinsikre botilbud .....	48
<b>13. Kommunikation .....</b>	<b>52</b>
Presse .....	53
Statistik og trafik.....	54
Ny hjemmeside .....	57
<b>14. Uddannelser og konsulenttydelser under PS!improve .....</b>	<b>57</b>
Uddannelser.....	57
Forbedringsagentuddannelsen .....	58
Forbedringscoachuddannelsen .....	58
Kursus i Funktionel Resonans Analyse Model (FRAM) .....	59
Konsulenttydelser.....	59
<b>15. Om Dansk Selskab for Patientsikkerhed .....</b>	<b>61</b>



## FORORD AF FORMANDSKABET:

# I et presset sundhedsvæsen skal vi også passe på medarbejderne

---

Sundhedsvæsenet er til for borgere og patienter, og for at skabe kvalitet og sikkerhed for dem er vi nødt til at passe på de ansatte. Det er tydeligt, efter at presset fra corona-epidemien er lettet, men vi fortsat ser et sundhedsvæsen under pres.

2022 var året, hvor coronaepidemien endelig slap sit greb. I april kunne vi efter to års nedlukning igen åbne dørene til PS!' patientsikkerhedskonference, hvor mere end 500 engagerede sundhedsprofessionelle deltog. Her satte vi bl.a. fokus på reduktion af spild, sammenhæng og *kindness* – alt sammen vigtige ingredienser i et sikkert og trygt sundhedsvæsen.

Selvom det var – og er – en fornøjelse at kunne mødes fysisk igen og udveksle idéer og visioner på tværs af organisationer og sektorer, står det også klart, at der er en udmatning i sundhedsvæsenet. Covid-19-epidemien satte sundhedsvæsenet under pres, men der er flere faktorer, der gør, at sundhedsvæsenet fortsat har store udfordringer: Lange ventelister, et overbelastet akutsystem og en mangel på arbejdskraft, som ikke er unik for Danmark, men gældende for store dele af verden. Mere end nogensinde er det vigtigt, at vi passer på sundhedsvæsenets vigtigste ressource: Medarbejderne. Det er afgørende for at kunne levere den kvalitet og sikkerhed, som borgere og deres pårørende skal have.

Vi er blevet meget mere bevidste om sammenhængen mellem sundhedsprofessionelles mentale sundhed og den kvalitet og sikkerhed, patienter og borgere møder. I 2022 har vi afsluttet et projekt, der kommer med bud på, hvordan arbejdsglæde og trivsel bl.a. kan øges ved at styrke kollegaskabet blandt medarbejdere med systematiske støttende samtaler blandt kollegaer og defusing, som er en fortrolig opfølgende samtale i fx et team efter en konkret hændelse. De resultater skal udbredes.

Vi ser også et stort potentiale i at fjerne spild i sundhedsvæsenet, forstået som handlinger, rutiner og arbejdsgange, der ikke giver værdi for patienten eller borgeren, hverken direkte eller indirekte. Det kan fx være uhensigtsmæssige arbejdsgange, der er udviklet over tid og er blevet en del af rutinen, men som ikke længere giver mening. PS! har bistået Sønderborg Kommune med at rydde op i dokumentationen i ældreplejen, hvilket har frigivet tid til pleje, omsorg og nærvær med borgerne - samtidig med at det har øget medicinsikkerheden, at der nu dokumenteres på stedet, at borgerne inddrages, og at der ikke længere dobbeltdokumenteres.

Det skal ikke være et mål i sig selv at nedbringe dokumentation. Men det bør være et mål at sikre, at dokumentationsaktiviteter har et klart formål, fx at forbedre behandling og pleje, og det er afgørende, at de indtastede data kommer i spil i dagligdagen. Det er respekt for både borgere, patienter og sundhedspersonalet at bruge de begrænsede ressourcer på det, der giver værdi. Vi ønsker alle at bruge tiden rigtigt. Det giver større arbejdsglæde, og det kommer borgere og patienter til gode. Og i sidste ende er det jo dem, det hele handler om.

Vi har vedtaget en ambitiøs strategi for PS!, fordi vi mener, at selskabet kan og skal spille en væsentligt større rolle i forhold til de mange udfordringer, sundhedsvæsenet står over for. PS! har en ekspertise inden for patientsikkerhed og forbedringsmetoder, som sundhedsvæsenet har brug for. I de kommende år håber vi, at organisationen styrkes og i endnu højere grad danner netværk og partnerskaber, så vi kan bidrage til at skabe et sikkert sundhedsvæsen for alle.

Lars Gaardhøj  
Formand

Camilla Rathcke  
Næstformand

Jens Kristian Hedegaard  
Næstformand

## Året i tal

---

Har gennemført en af vores uddannelser

---

**133**

Har deltaget i vores 7 webinarer

---

**554**

Kommuner, vi har samarbejdet med

---

**35**

Regioner, vi har samarbejdet med

---

**5**

Antal gange vores opslag er blevet set  
på sociale medier

---

**874 K**

Plejhjem og hjemmeplejegrupper, der  
har haft mindst 100 dage uden  
medicinfejl eller fald

---

**17**

## **Ny strategi for PS!: Først, gør ingen skade**

---

På årets sidste bestyrelsesmøde vedtog bestyrelsen en ny strategi for PS!. Visionen er et sikkert sundhedsvæsen for borgere, patienter og personale. Og PS! skal indtage en ekspertrolle og være et knudepunkt for viden om patientsikkerhed i sundhedsvæsenet.

Et sikkert sundhedsvæsen. Så kort kan den nye vision for PS! siges. Missionen er at accelerere og understøtte forbedringer af patientsikkerhed i sundhedsvæsenet. Det skal ske ved at udbrede og frembringe viden og metoder samt opbygge kompetencer, der kan understøtte sikkerhed.

### **Sikkerhed for alle**

Visionen er at skabe et sikkert sundhedsvæsen for borgere, patienter og personale. Og PS! arbejder for et sundhedsvæsen, hvor ingen borgere eller patienter skades i deres møde med sundhedsvæsenet. Kort og godt: "Et sikkert sundhedsvæsen".

I mange kommuner anvendes begrebet *borgersikkerhed* i stedet for *patientsikkerhed*. Ordet sikkerhed anvendes for at afspejle, at visionen omfatter hele det danske sundhedsvæsen.

### **Patientsikkerhedsbegrebet**

At arbejde med patientsikkerhed handler også om at blive stadig mere bevidst om forhold, der kan have indvirkning på og betydning for, hvordan sundhedsvæsenet kan levere en sikker pleje og behandling for borgere og patienter. Et eksempel på dette er den øgede viden og bevidsthed om sammenhængen mellem sundhedsprofessionelles mentale sundhed og den kvalitet og sikkerhed, borgere og patienter oplever. For bare et par år siden var der ikke mange, der koblede arbejdsmiljø sammen med patientsikkerhed. Det gør vi nu.

I strategien understreges det, at patientsikkerhedsbegrebet altid har været under udvikling og fortsat skal være det, så PS! løbende kan indsamle viden om og sætte fokus på faktorer, der påvirker, at man kan levere en sikker pleje og behandling.

### **Unik platform**

PS! er grundet sin konstruktion med centrale aktører på tværs af organisationer og sektorer en helt unik platform for at samarbejde om og accelerere forbedringer af patientsikkerheden i sundhedsvæsenet.

Det er en opgave, der er nødvendig, og som PS! tager på sig. PS! skal være et professionelt mødested, hvor aktører kan udvikle og udveksle visioner og planer for fremtidens patientsikkerhedsarbejde. Vi skal være et knudepunkt for arbejde med læring, forbedringer og patientsikkerhed. Vi skal danne netværk og selv høste ny viden og metoder via et stærkt internationalt netværk.

PS! skal være et bindeled mellem forskning og praksis, så ny evidensbaseret viden om patientsikkerhed kan omsættes og blive implementeret i arbejdsgange og processer. Og vi skal selv bidrage til at frembringe viden og evidens om, hvad der virker i forhold til at styrke patientsikkerheden.

[Se hele strategien på patientsikkerhed.dk/strategi](https://patientsikkerhed.dk/strategi)



**Ekspert:** Være bindeled mellem evidens og praksis

I PS! skal vi udvikle vores rolle som knudepunkt for viden om patientsikkerhed og metoder til at forbedre patientsikkerhed. Rollen som ekspert betyder, at vi i PS! selv har viden eller ved, hvor den kan findes gennem netværk og samarbejde nationalt og internationalt.

I PS! understøtter vi desuden frembringelse af ny viden om patientsikkerhedsudfordringer i samarbejde med forskningsmiljøer.

I samarbejde med sundhedsvæsenets drift understøtter vi også patientsikker implementering af nye metoder og teknologier.



**Inspirator:** Sætte dagsorden og formidle med udgangspunkt i viden

Med udgangspunkt i ekspertrollen belyser, italesætter, dagsordensætter og formidler vi i PS! nuværende og fremtidige udfordringer og problemstillinger og kommer med forslag til løsninger, som sundhedsvæsenet med fordel kan søge inspiration i.

I PS! tester vi med samarbejdspartnere nye løsninger, som sundhedsvæsenet kan lade sig inspirere af.

I PS! har vi desuden fokus på at udbrede relevant viden, data og kompetencer, der skal styrke arbejdet med at forbedre patientsikkerheden.



**Facilitator:** Understøtte implementering gennem kompetenceudvikling og samarbejde

I gennem uddannelser og konkrete projekter er vi i PS! facilitator for at udbrede viden og metoder og opbygge kompetencer til at forbedre patientsikkerheden i sundhedsvæsenet.

I PS! faciliterer, skaber og leder vi netværk mellem aktører i sundhedsvæsenet for at udvikle, sikre og fastholde fokus på patientsikkerhed og bestemte patientsikkerhedsudfordringer.

**Først, gør ingen skade**

Strategiens titel "Først, gør ingen skade" (primum non nocere) er et fundamentalt princip i sundhedsydelser. Det tilskrives den græske læge Hippokrates (ca. 460-370 f.Kr.) – "lægekunstens fader", der også står bag den hippokratiske ed, som er den første kendte nedskrivning af etiske og kollegiale regler for læger og lægegerning.

## Interview med formand Lars Gaardhøj: Sundhedsvæsenet har brug for PS!

I april 2022 tog Lars Gaardhøj formandskasketten på, og i december vedtog bestyrelsen en ny strategi for PS!. Det er en ambitiøs strategi med en vision om et sikkert sundhedsvæsen for alle. Vi har bedt formanden udlægge strategien for os.



### **Hvilken betydning ser du PS! have for det danske sundhedsvæsen?**

I et stort sundhedsvæsen som det danske har man brug for, at der er nogen, der giver et kritisk blik ind på organisationen og kommer med mulige forbedringspunkter. Der bliver allerede arbejdet meget med patientsikkerhed, udvikling og læring, men der er god værdi i at have et eksternt, kvalificeret blik. Det kan PS! levere.

PS! er allerede aktiv ude i alle regioner og alle dele af landet, men jeg tror, at PS! kan være involveret i endnu mere. Som formand har jeg en drøm om, at PS! kan komme flere til gavn ved at være knudepunkt for viden og videreformidling af erfaringer.

### **Bestyrelsen har defineret tre roller for PS!, som skal bidrage til at realisere strategien: Ekspert, inspirator og facilitator. Hvordan ser du de forskellige roller?**

Det hænger jo sammen: Hvis man vil være ekspert, har man også mulighed for at påtage sig rollen som inspirator og være med til at sætte en dagsorden. Det kan vi både gøre med gode artikler, men også når vi holder en stor landsdækkende konference, hvor der sættes fokus på vigtige emner for patientsikkerheden. Og så er der den tredje rolle med at facilitere, hvor den indsamlede viden skal rulles ud og implementeres.

Det er tre roller, der er vigtige i en organisation, der eksternt byder ind med perspektiver. Til det tror jeg godt, PS! kunne have en endnu større rolle i forhold til at sætte en dagsorden.

### **I strategien står, at PS! både vil pege på fremtidige udfordringer og problemstillinger, men også komme med forslag til løsninger. Hvorfor er sidstnævnte vigtigt?**

Ekspertrollen forpligter. Alle kan være fejlfinder og fortælle andre, hvor dumme de er. Dem har vi rigeligt af. Se bare på sociale medier. Det, der er interessant, er både at kunne se hullerne i osten, men også at kunne være en del af løsningen.

Sundhedsvæsenet er kompliceret og indviklet, der er mange fagligheder og sammenhænge, og derfor er det vigtigt, at nogle af dem, som er specialister – og eksperter – ikke nøjes med at sige, at noget er galt, men i virkeligheden også prøver at sige, hvad vi kan gøre ved det. Det er jo den svære del. De der nemme greb, man kunne ønske fandtes – de er der jo næsten aldrig. Det spændende er, hvordan vi finder løsninger på ret komplekse problemstillinger.

Det er vigtigt at huske, at sundhedsvæsenet er til for patienter og borgere - det er mennesker, det i sidste ende handler om. Alle vil gerne gøre det bedre. Og der har PS! vist over årene, at de kan bidrage.

### **I den nye strategi er visionen et sikkert sundhedsvæsen for alle – både borgere, patienter og personale. Det er nyt, at vi også har fokus på personalet i visionen. Hvorfor er det vigtigt?**

Det her med at passe på vores sundhedsmedarbejdere, det er vigtigt, og måske i særlig grad i den situation, vi er i, hvor demografien er under forandring. Vi skal passe godt på de medarbejdere, vi har.

PS! har længe haft fokus på patientsikkerhed og medarbejdernes vigtige rolle og ansvar, men nu er vi endnu skarpere på – og bevidste om - sammenhængen mellem patientsikkerhed og kvalitet på den ene side og arbejdsmiljø, arbejdsglæde og trivsel på den anden.

Når jeg besøger afdelinger og hører om hverdagen, er der stor stolthed og dedikation og også stor glæde. Et godt arbejdsmiljø er adgangen til så mange ting, vi gerne vil. Både i forhold til patientsikkerhed, men også i forhold til at få afviklet ventelister, den gode behandling og patienttilfredshed. Alle de ting hænger sammen. Nok mere, end jeg hidtil har troet.

### **Der står også, at PS! skal understøtte, at borgere og patienter har tillid til, at de får en sikker pleje, behandling og omsorg, når de møder sundhedsvæsenet. Hvorfor er det, at tillid og tryghed er vigtigt, når vi taler patientsikkerhed?**

Vi har som samfund og land skabt de største resultater på grund af en stor grad af tillid. Det gælder også sundhedsvæsenet. Når man bliver patient i sundhedsvæsenet, så lægger man en del af sig selv og sin skæbne i andres hænder. Så skal du have tillid til de personer og deres kompetencer.

Nogle oplever at være utrygge ved situationen, når de kommer ind på et hospital eller et andet sted i sundhedsvæsenet. Her spiller det en stor rolle for behandlingen, at man hurtigt får etableret en god tillid - særligt når det kan være alvorligt. For her handler tillid også om at skabe tryghed.

Jeg synes, der er noget, der indikerer, at tolerancen ikke er helt så stor længere. Der er ikke så langt til at hænge sundhedsprofessionelle ud på sociale medier. For mig er det et udtryk for, at vi virkelig skal værne om tilliden, som er så meget værd. Tillid giver medarbejderne den ro, de skal have for at kunne yde deres bedste.

Derfor er det klogt at arbejde med patientsikkerhed. Der vil altid ske fejl i alle systemer, hvor man har mennesker. Men så har man en forpligtelse til at være åben omkring det og lære af det.

**I strategien nævnes den unikke platform, PS! har, bl.a. qua bestyrelsen, og at vi på den måde kan samle aktører og være et samlingssted for viden. Hvad ser du som PS!' styrke her, og hvad håber du, vi kan opnå?**

Jeg håber på, at PS! i de kommende år kan komme til at stå meget tydeligere i landskabet som dem, man ringer til, når man har et problem, spørgsmål eller noget, man vil have løst. Jeg tror, der allerede i dag er kæmperespekt for PS!' arbejde og indsats over årene, og det skal fortsætte.

Hvor forankres de erfaringer og den læring, der finder sted i sundhedsvæsenet? Der er mange knopskydninger rundt om i sundhedsvæsenet; råd, gode idéer, projekter og intentioner, men hvor stor er slagkraften og bæredygtigheden? Der tror jeg, det er vigtigt at samle viden, så det ikke forsvinder. PS! skal være knudepunkt for den viden og dele ud af den.

Jeg tror, vi kan vinde meget ved at etablere PS! tydeligere som ekspertrolle og give organisationen en tydeligere profil. Der er brug for PS! i det danske sundhedsvæsen.

## Det vil bestyrelsen sætte fokus på

**I 2022 fik PS! en ny bestyrelse, der har vedtaget en ny strategi for organisationens arbejde. Vi har spurgt bestyrelsesmedlemmerne: Hvad vil dit fokus være i den kommende bestyrelsesperiode?**

"Det, jeg vil bruge kræfter på i den kommende periode, er at få strategien til at folde sig ud. Vi skal have et selskab med en stærk faglig profil, som også får lavet mange af de her partnerskaber, der gør, at vi fortsat er relevante. Så vi længere fremme står med et stærkere selskab og med en tydeligere profil, end vi har i dag. Det er vigtigt for mig, at vi hele tiden husker, at det er mennesker, det i sidste ende handler om. Vi skal have et sundhedsvæsen, hvor vi kan rumme alle og få alle med."

**LARS GAARDHØJ**  
REGIONSRÅDSFORMAND I REGION HOVEDSTADEN  
2. NÆSTFORMAND FOR DANSKE REGIONER





"I en tid med voksende mangel på arbejdskraft i sundhedsvæsenet er det vigtigere end nogensinde ikke at slække på kravene til patientsikkerhed. Tværtimod skal de være prioritet nummer et i de forandringer, som er nødvendige, hvis vi fortsat skal have et sundhedsvæsen, som kan tilbyde hele befolkningen den nødvendige behandling. Det kræver fx: Klog digitalisering, som aflaster sundhedsvæsenet og er sikker for patienterne. Reduktion af spild og farvel til overflødige behandlinger. Tillidsbaseret samarbejde og en kultur med psykologisk tryghed. Det er svære opgaver, hvor der bliver hårdt brug for PS!' ekspertviden, og som med god grund er en del af selskabets strategiske fokusområder."

**CAMILLA RATHCKE**  
FORMAND, LÆGEFORENINGEN

"Jeg er optaget af at få kommunernes sundhedsindsatser på dagsordenen. De kommunale tilbud er kendetegnet ved, at det er ydelser, der integreres i borgernes levede, daglige liv. Det stiller krav til medarbejdernes faglighed og relationsarbejdet. Jeg vil fremme udviklingen af kvalitetsarbejdet i kommunerne, også gennem den læring vi kan få fra den nye afrapportering af utilsigtede hændelser."

**JENS KRISTIAN HEDEGAARD**  
FORMAND FOR SOCIAL- OG  
SUNDHEDSUDVALGET  
HOLSTEBRO  
KOMMUNE  
KL



"Jeg vil have fokus på de områder, hvor patientsikkerheden halter mest. Det er fx i sektorovergangene, på botilbuddene, og når medarbejderne har for travlt. Patientsikkerheden er også særligt udfordret, når det gælder mennesker i sårbare positioner, som har sværere ved at finde rundt i vores sundhedsvæsen, og som ikke får råbt op. Dem vil jeg gerne, at bestyrelsen sætter fokus på."

**TANJA NIELSEN**  
FORMAND FOR  
SOCIAL OG  
SUNDHEDSSEK  
TOREN, FOA



"Jeg er ny i bestyrelsen og ser frem til at deltage i arbejdet med at få den nye strategi til at leve. PS! arbejder allerede med mange vigtige områder til at forbedre patientsikkerheden. Det skal naturligvis fortsætte, men både sammenhæng mellem arbejdsglæde og patientsikkerhed og den hastige teknologiske udvikling er nødvendig at holde fokus på."

**HARUN DEMIRTAS**  
NÆSTFORPERSON, DANSK SYGEPLEJERÅD

"Jeg ser frem til at få den nye strategi implementeret, og jeg håber, at det kan skærpe PS!' profil og indsats. Derudover vil jeg især have fokus på patientforløb og -sikkerhed på tværs af sektorer. Og endelig er der en vigtig dagsorden om, hvordan vi sikrer arbejdet med patientsikkerhed i en tid, hvor der er knaphed på personaleressourcer, og mantraet er afbureaukratisering."

**KLAUS LUNDING**  
FORMAND, DANSKE PATIENTER





”Vi skal styrke medicin-sikkerheden i det nære sundhedsvæsen. Det er vigtigt, at vi nyttiggør vores res-sourcer og kompetencer på den bedste måde. Og det er vigtigt, at vi får skabt et mere samarbejdende og sammenhæn-gende sundhedsvæsen. Et øget fokus på sikker medicin håndtering og korrekt medicinering i alle led vil skabe tryghed. Det er vigtigt for både patienter, pårø-rende og personale.”

**JESPER GULEV LARSEN**  
**FORMAND, APOTEKERFORENINGEN**



”Patientsikkerhed er alfa og omega for danske medicovirksomheder. Derfor ser jeg frem mod at bidrage til drøftelserne omkring, hvordan vi fortsætter udviklingen af en stærk patientsikkerhedskultur i sundhedsvæsenet, både for borgere, patienter og personale. Et fokusområde for mig vil særligt være, hvordan nye organiseringsformer og innovative teknologier kan være med til at højne patientsikkerheden.”

**STELLAN NØRRESKOV WULFF**  
**KOMMUNIKATIONSCHEF, MEDICOINDUSTRIEN**

”Jeg er nyt bestyrelsesmedlem og udpeget af Danske Handi-caporganisationer. Mennesker med handicap dør i gennemsnit 20 år tidligere end resten af befolkningen, de fleste for tidlige dødsfald kan forebygges. Et patientsikkert sundhedsvæsen skal i langt højere grad være i stand til at understøtte det gode helbred hos mennesker med handicap.”

**JAN KRISTENSEN**  
**REPRÆSENTANT**  
**DANSKE HANDICAPORGANISATIONER**



”Det er mit håb og overbevisning, at vi med den nye strategi har fået skærpet fokus mod de mål og roller, hvor PS! virkelig kan gøre en forskel for patientsikkerheden i Danmark - og derfor vil det også være mit primære fokus at bidrage til, at strategien bliver omsat til handling i hverdagen. Jeg er sikker på, at vi med PS! som ekspert, der inspirerer og faciliterer til samarbejde og kompetenceudvikling, kan komme endnu tættere på vores ultimative mål for patientsikkerheden.”

**HENRIK VESTERGAARD**  
**VICEADM. DIREKTØR**  
**LÆGEMIDDELINDUSTRI-FORENINGEN**



”Mit fokus vil være på det, jeg ser som den største trus-sel for patientsikkerheden: Det pressede sundhedsvæ-sen. Pres på tid hos den enkelte sundhedsmedarbejder øger markant risiko for at overse symptomer og fejlbe-handle. Hvordan kan vi forbedre og udvikle og frem for alt sikre rekruttering og fastholdelse? En løsning er tillidsbaseret paradigmeskift. Lavt organisatorisk niveau - mere indflydelse på eget arbejde. Frygten for kritik og repressalier skal erstattes af psykologisk tryghed. Tvær-sektorielt samarbejde med fokus på mindre sektoraf-grænsning og sammenhængende forløb.”

**KIM FROST**  
**REGIONS RÅDSMEDLEM**  
**REGION NORDJYLLAND**  
**DANSKE REGIONER**



”Jeg er optaget af sammenhængen i vores sundheds-væsen. Overgange og forløb mellem sundhedstilbud er helt centralt for, at også udsatte borgere eller borgere uden pårørende oplever kvalitet og tryghed. Jeg ser frem til at følge regeringens ønsker om frisættelse og ny ældrelov, og i dette arbejde sikre kommunernes rammer og borgernes tryghed.”

**CHRISTIAN BUDDE**  
**RÅDMAND, AARHUS KOMMUNE**  
**KL**





## Aktiviteter

Dette afsnit i årsberetningen har til hensigt at give et overblik over de aktiviteter, PS! har beskæftiget sig med i 2022. Formålet er samtidig at give et indtryk af det omfattende antal partnerskaber, alliancer, netværk, styregrupper etc., hvor selskabet stiller sin viden og kompetencer til rådighed.

Sammen med engagerede samarbejdspartnere står PS! bag en række prioriterede indsatser i sundhedsvæsenet. I regioner, kommuner – og på tværs af sektorer. Alle har det overordnede formål at forbedre patientsikkerheden. Alle passer ind i den strategiske ramme, bestyrelsen har vedtaget, og som omkredser hele PS!' arbejde. Det er ikke en udtømmende liste, men skulle gerne give et overordnet billede af noget af det arbejde, PS! har udført i 2022.

PS! er aktiv på mange måder og arrangerer konferencer, webinarer, seminarer og workshops. Organisationens medarbejdere stiller deres viden og kompetencer til rådighed i mange forskellige både danske og internationale sammenhænge, bl.a. som oplægsholdere og værter for danske og internationale delegationer.

I arbejdet med at udvælge og prioritere de mange muligheder og forespørgsler er udgangspunktet altid den strategi, bestyrelsen har vedtaget. Stort set alle aktiviteter er finansieret af PS!' grundbevilling – på nær Patientsikkerhedskonference 2022, der er finansieret af deltagerbetaling.

### Patientambassadørernes 15-års jubilæum

Patientambassadørerne i regi af Dansk Selskab for Patientsikkerhed er et netværk af patienter og pårørende, der arbejder for et sikkert og effektivt sundhedsvæsen. De er patienter og pårørende, som har været ude for utilsigtede hændelser i sundhedsvæsenet i en sådan grad, at det har haft væsentlig betydning for deres liv.

*”Når patientambassadørerne holder oplæg med deres personlige historier i en større forsamling, så kan man ofte høre en knappenål falde. Det gør tydeligt stort indtryk i forsamlingen.”*

– Dorte Lee, konsulent i PS! og kontaktperson for patientambassadørerne



Patientambassadørernes 15-årsjubilæum blev fejret på patientsikkerhedskonferencen i april med en reception.

I 2022 kunne patientambassadørerne fejre 15-årsjubelæum, hvilket blev markeret i foråret med en reception på Patientsikkerhedskonference 2022. Netværket begyndte i 2007 i forbindelse med WHO-initiativet Patients for Patient Safety, og gennem tiden har der været omkring 30 patientambassadører. Ved årets udgang var 9 patientambassadører tilknyttet netværket.

Det er intet under, at patientambassadørerne har eksisteret i så mange år, da de bidrager med værdifuldt patientsikkerhedsarbejde i og omkring sundhedsvæsenet.

Det er en del af PS! strategi at facilitere netværk og møder mellem aktører i sundhedsvæsenet, og det er patientambassadørerne en vigtig del af, da de kan bidrage med et andet perspektiv end de sundhedsprofessionelle i forbindelse med patientsikkerhedsudfordringer.

- Når patientambassadørerne bidrager med deres erfaringer, så har de hele deres sygdomsforløb at tage udgangspunkt i. Medarbejderne har specifik viden, men kun om en lille del patientens sygdomsforløb. Patientambassadørerne kan derfor bidrage med perspektiver, der giver et sammenhængende billede af forløbet. De har ofte lagt mærke til og lagt vægt på nogle andre ting end personalet, og det kan være værdifuld information for arbejdet med patientsikkerheden og patientoplevelsen, siger PS!-konsulent Dorte Lee, der er kontaktperson for patientambassadørerne. Hun fortsætter:

- Derfor giver det stor værdi at invitere patientambassadørerne med i arbejdsgrupper og workshops. Når patientambassadørerne holder oplæg med deres personlige historier i en større forsamling, så kan man ofte høre en knappenål falde. Det gør tydeligt stort indtryk i forsamlingen, hvilket kommer til udtryk i efterfølgende spørgsmål, kommentarer og dialog med patientambassadørerne.

**Det gode patientsikkerhedsarbejde, som patientambassadørerne udfører, er fortsat i 2022 med følgende bidrag:**

- Udvalgelse og overrækkelse af Patientsikkerhedsprisen 2022
- Input til læringsmaterialet Den gode samtale, når noget går galt i sundhedsvæsenet
- 31 oplæg hos CAMES – kommunikationskursus for yngre læger
- Oplæg om patientperspektivet for radiografer på SAFE Europe Consortium, der også inkluderer the European Federation of Radiographer Societies (EFRS)
- Oplæg til PS! 20-årsfødselsdag om at møde borgeren i øjenhøjde
- Oplæg til event om samlet patientoverblik arrangeret af Sundhedsdatastyrelsen
- Deltog i paneldebat om digitale løsninger på Folkemødet arrangeret af PS!
- Oplæg til afsluttende læringstræf i projektet Medicinsikre botilbud
- Aktive roller i workshops på Patientsikkerhedskonference 2022.

**Konferencer, møder og workshops i 2022, som patientambassadørerne har deltaget i:**

- KL-konference pm brugerinddragelse med fokus på digitalisering
- Konference om stigmatisering af personer med overvægt arrangeret af Nationalt Center for Overvægt og Vidensråd for Forebyggelse
- Netværksmøde for patientforeninger
- Workshop om diagnosefejl arrangeret af Fælles akutmodtagelse på Odense Universitetshospital og PS!.



Vinderne af Patientsikkerhedsprisen 2022 sammen med patientambassadørerne, repræsentant fra Kræftens Bekæmpelse og PS! direktør og konsulent.



Patientambassadør Vibeke Andersen (helt ude til venstre) tryllebandt publikum til en debat på Folkemødet med sin historie.

### Råd og komitéer, som patientambassadørerne sidder i:

Patientambassadørerne sidder med i flere råd og komitéer: Patientsikkerhedsrådet, komitéen for patientsikkerhedskonferencen og den danske Host Country Programme Advisory Committee (PAC) for International Forum on Quality and Safety in Healthcare i København 2023. De har store ambitioner for konferencen:

- De har en ambition om, at patientperspektivet ikke skal være et vedhæng til konferencen, men en integreret del af konferencen. Patientambassadørerne har fået optaget en workshop på konferencen om brug af patientoplæg med afsæt i deres erfaringer fra oplæg på kommunikationskursus for yngre læger i Region Hovedstaden, fortæller Dorte Lee.

Udover arbejdet på International Forum, så fortsætter patientambassadørerne i 2023 med at holde oplæg og deltage i møder, debatter og konferencer.

## Patientsikkerhedskonferencen

PS!' helt store begivenhed i 2022 var patientsikkerhedskonferencen den 25.-26. april, som kunne melde udsolgt med knap 500 deltagere på dag 1 og 350 deltagere på dag 2. Sundhedsprofessionelle, ledere, politikere og andre aktører blev præsenteret for de nyeste tendenser, metoder og erfaringer inden for patientsikkerheds- og kvalitetsområdet på konferencen, der er Danmarks største konference om patientsikkerhed.

Evalueringen fra deltagerne er yderst positiv, og det vidner om, at programkomitéen for konferencen med tema, keynotes og sessioner har ramt helt plet for, hvad der rører sig i sundhedsvæsenet.



Knap 500 aktører i og omkring sundhedsvæsenet deltog i patientsikkerhedskonferencen.



Konferencen indeholdt keynotes, oplæg og workshops.

### Hovedtemaer og keynotes

Hovedtemaet for konferencen var patientsikkerhed, arbejdsmiljø og nye organisationsformer. Derudover fyldte temaer som hjemmebehandling, diagnosesikkerhed, overbehandling, en værdig død, bæredygtighed og borgerinddragelse på sessionerne og workshoppen. De tre keynotes stillede og svarede på spørgsmålene: Hvad får sundhedsvæsenet til at hænge sammen? Hvilken betydning har *kindness*? Er der for meget spild?

PS!-direktør Inge Kristensen lagde ud med den første keynote, hvor hun fortalte om fem principper for et sikkert, bæredygtigt og venligt sundhedsvæsen:

- Ind til kernen, ud med spildet, få noget sikker sammenhæng, læring, en klog organisation og venlighed – det er nogle vigtige ingredienser i et sikkert og trygt sundhedsvæsen, som giver det bedste for alle, sagde Inge Kristensen, direktør i PS!, i sin keynote.

Howdan vi skal se *kindness* som drivkraften for sundhedsvæsenets medarbejdere, handlede Bob Klabers keynote om. Han er kendt som fortaler for "kindness"-begrebet og er børnelæge og chef for strategi, forskning og innovation hos Imperial NHS i London.

*"Our leadership challenge is to reconnect healthcare with its mission and purpose. Kindness is part of the answer and our starting point. Kindness is not fluffy or icing on the cake. It IS the cake."*

– Bob Klaber, børnelæge og chef for strategi, forskning og innovation hos Imperial NHS i London, i sin keynote





En af pionererne inden for kindness-bevægelsen, Bob Klaber, holdt en keynote om netop det til patientsikkerhedskonferencen.

Janne Seemann, professor ved Aalborg Universitet og ekspert i sundhedsvæsenets organisering, adresserede i sin keynote, hvad der får sundhedsvæsenet til at hænge sammen. Hun fokuserede på, hvilke forudsætninger, der skal til for at få de nye sundhedsklynger til at lykkes. Hun nævnte bl.a. følgende udfordringer: Stor gensidig forståelse og tillid er påkrævet. Hierarkisk magt kommer til kort. Hvem skal betale? Involvering af de praktiserende læger. Overorganisering og "kronisk hensynsbetændelse".

### Markedsplads for forskning: en nyskabelse på konferencen

En nyskabelse på patientsikkerhedskonferencen var "Markedspladsen for forskning", som var velbesøgt. Her fortalte fire udvalgte, lovende forskere om emner inden for patientsikkerhed og forbedringer inden for sundheds- og socialområdet: Fra genhør af patientsamtaler over kosttilskud og naturmedicin til ledelse af forbedringsarbejde.

– Formålet med markedspladsen er at styrke broen mellem forskning og daglig praksis i sundhedsvæsenet. Forskerne får en unik mulighed for at dele forskningsværktøjer, metoder og resultater med frontlinjemedarbejdere og ledere, fortæller chefkonsulent Simon Tulloch fra PS!, som var tovholder for markedspladsen.

En af forskerne var Maiken Wolderslund fra Center for Forskning i Patientkommunikation. Hun mener, at markedspladsen er et godt initiativ:

– Det er en enestående mulighed for unge forskere til at komme og præsentere deres projekter og netop i dialog med dem, som er ude i klinikken. Der kunne godt være endnu flere forskere og publikummer, der fik mulighed for at være med. Det er et godt setup, siger hun.



På nyskabelsen 'Markedsplads for forskning' fortalte fire udvalgte, lovende forskere om emner inden for patientsikkerhed og forbedringer inden for sundheds- og socialområdet.



Forskerne havde lavet en poster, som blev hængt op på 'markedspladsen', som konferencedeltagerne efter forskernes præsentation kunne se og stille spørgsmål til.



### Evalueringen siger

254 deltagere (dvs. 52 % af deltagerne) har svaret på evalueringen efter konferencen, og de har overordnet været meget positivt stemte for patientsikkerhedskonferencen.

Deltagernes vurdering af konferencen sammenlignet med året før:

- 80 % af deltagerne var tilfredse med konferencen (77 % i 2021)
- 73 % af deltagerne vurderede det faglige program som værende tilfredsstillende (71 % i 2021)
- 64 % af deltagerne vurderede netværksmulighederne som værende tilfredsstillende (66 % i 2021)
- 89 % vil anbefale andre at deltage næste gang.

Når vi sammenligner svarene fra evalueringen, kan vi trække følgende pointer ud ift., hvad der var særligt godt ved konferencen: Især temaerne arbejdsmiljø, mental sundhed og *kindness* bliver fremhævet som særligt gode og relevante for problemstillinger i praksis; logistik og praktik i forhold til konferencen – ”I er meget dygtige til at holde konferencer. Man får et utrolig professionelt udtryk”; muligheder for at netværke på tværs af sundhedsvæsenet; workshopdagen, hvor man kunne komme i dybden med et emne; site visits hvor man fik inspiration fra andre industrier og Bob Klaber og Janne Seemanns keynotes.

### Det var særligt godt ifølge deltagerne på Patientsikkerhedskonference 2022:

*”Jeg blev inspireret til at tænke anderledes eller bedre.”*

*”Altid skønt at være sammen om patientsikkerhed og kvalitetsforbedring.”*

*”Velfungerende og velforberedte workshops og facilitering.”*

*”Engagerede mennesker, både oplægsholdere og deltagere. Fint at møde mennesker fra andre sektorer og institutioner.”*

*”Emnerne var relevante og rammer de problemstillinger, vi står med i klinikken.”*

Konferencen og evalueringen kan vi være stolte af, mener chefkonsulent Jens Reventlov:

- Vi var rigtig tilfredse med konferencen, og det virkede også som om, at deltagerne havde to udbytterige dage. Det, vi kan se fra evalueringen, er, at især temaerne med arbejdsmiljø, mental sundhed og *kindness* fremhæves som særligt aktuelle og relevante for sundhedsvæsenet.

## PS!' 20-årsfødselsdag

Grundet covid-19 blev PS!' 20-årsfødselsdag fejret lidt forsinket den 10. juni 2022 – arrangementet var oprindeligt planlagt til at blive afholdt i december 2021, som er selskabets fødselsdagsmåned.

Udover de omkring 25 medarbejdere i selskabet deltog 25 bestyrelsesmedlemmer og samarbejdspartnere i fødselsdagen, som blev afholdt på Charlottenhaven. På fødselsdagen fejrede vi selskabet, patientsikkerheden og de mange flotte projekter og resultater som PS!, samarbejdspartnere og det danske sundhedsvæsen har været med til at skabe for patientsikkerheden igennem de seneste 20 år.

PS! benyttede dagen til at sætte fokus på sammenhængen mellem patientsikkerhed og arbejdsmiljø, herunder betydningen af psykologisk tryghed og mental sundhed for sundhedsprofessionelle.



Formand Lars Gaardhøj sagde til fødselsdagen, at der er meget patientsikkerhedsarbejde at være stolte af, og fremhævede de sundhedsprofessionelle som sundhedsvæsenets vigtigste ressource.

Vi havde bl.a. inviteret Jan Mainz, direktør for Patientforløb, Patientsikkerhed og Kvalitet i Psykiatrien, Region Nordjylland, til at fortælle om Det Psykosociale Beredskab under covid-19 i Region Nordjylland.

Der var også oplæg fra PSI-konsulent Jacob Nielsen, der fortalte om projekt Mental sundhed for sundhedsprofessionelle, der har været et samarbejde mellem Herlev Hospital, CAMES og PSI. Og fra patientambassadør Katrine Kirk, som holdt oplæg om, hvor vigtigt det er at møde patienten og borgeren i øjenhøjde.

Derudover kunne PSI vise en video, hvor flere af selskabets samarbejdspartnere ønskede tillykke med dagen ved at sende en videohilsen. PSI fik bl.a. en hilsen fra Magnus Heunicke, daværende sundhedsminister, og Kedar Mate, President og CEO hos Institute for Healthcare Improvement (IHI).

## Folkemøde

Dansk Selskab for Patientsikkerhed deltog i Folkemødet på Bornholm for at drøfte og sætte fokus på patientsikkerhed. I tasken mod solskinsøen havde vi pakket to evigt aktuelle temaer: det digitale sundhedsvæsen og den sidste levetid.

Dem foldede vi ud i et par debatter og på vores stand i Det Fælles Sundhedstelt på Kæmpestranden. På standen fortalte selskabet og repræsentanter fra Viborg Kommune om projekt Livets Afslutning, der handler om at sikre, at personalet i sundhedsvæsenet får talt med borgerne om deres ønsker for den sidste tid i livet.

Derudover deltog PSI i to debatter i Styrelsen for Patientsikkerheds telt. Ove Gaardboe, overlæge og konsulent i PSI, var paneldeltager i debatten "Hvad er en værdig død?". Inge Kristensen, direktør for PSI, fik debatteret og fremført pointer i debatten "Mere læring i sundhedsvæsenet?".

- Folkemødet er en god lejlighed for PSI til at høre og deltage i debatter, der giver inspiration til patientsikkerhedsarbejdet. I 2022 havde vi særligt fokus på livets afslutning og det at tage samtalen. Det var en stor fornøjelse at møde de mange borgere, der i Sundhedsteltet var interesserede i vores materialer og debat, siger Inge Kristensen.



Både borgere og andre organisationer var forbi vores stand i Det Fælles Sundhedstelt på Folkemødet. Standen havde den sidste levetid i fokus. Andre emner inden for patientsikkerhed blev også drøftet.

### Debat: Kan man få lov til at dø i fred og ro her i Danmark?

En bølge omkring patientsikkerhed i forhold til den sidste levetid har længe været i gang i PSI, men da Morten Ziebell, lægefaglig vicedirektør for Sjællands Universitetshospital, fik skubbet yderligere til debatten med et indlæg om retten til at dø på Altinget i januar 2022, var vi ikke i tvivl om, at emnet fortjente opmærksomhed på Folkemødet.

Debattørerne kunne hurtigt blive enige om, at det vigtigste for at sikre borgerne en værdig død er, at sundhedsprofessionelle lytter og efterlever, hvad borgerne og de pårørende ønsker.

Under debatten kunne publikum stille spørgsmål til debattørerne. Det var tydeligt at mærke, at det var et emne, der betød noget for publikum, for spørgsmålene var mange.

Deltagere i debatten:

- Inge Kristensen, direktør, Dansk Selskab for Patientsikkerhed (ordstyrer)
- Ove Gaardboe, overlæge og chefkonsulent, Dansk Selskab for Patientsikkerhed
- Anni Pilgaard, 1. næstformand, Dansk Sygeplejeråd
- Morten Ziebell, ledende overlæge, Afdeling for Hjerne- og Nervekirurgi, Rigshospitalet
- Maila Lundberg Tandrup, omsorgschef, Viborg Kommune



Der blev ikke sparet på holdninger, tanker og spørgsmål til PS!' to debatter på Folkemødet på Bornholm om den sidste levetid og det digitale sundhedsvæsen



Publikum og debattørerne var bjergtagede, da en sygeplejerske fortalte sin historie under debatten.

### Debat: Det digitale sundhedsvæsen – er det patientsikkert?

Et andet tema, der de senere år har fået et ordentligt skub bagi, er digitaliseringen af sundhedsvæsenet. Covid-19 fik for alvor sundhedsprofessionelle og patienter til at mødes via skærmen til konsultationer.

I Danske Regioners telt havde PS! derfor arrangeret en debat om digitaliseringen af sundhedsvæsenet, da den ikke længere er et spørgsmål, men en kendsgerning. Vi spurgte, hvad den øgede brug af kunstig intelligens og digitale konsultationer betyder for patientsikkerheden.

I debatten snakkede debattørerne især om uligheden, der kan opstå, hvis ikke de digitale løsninger bliver tænkt og testet ordentligt igennem, inden de implementeres.

Deltagere i debatten:

- Jacob Isøe Klærke, formand for Psykiatri og Social i Danske Regioner og Region Midtjylland. 1. Reservelæge ved Børne- og Ungdomspsykiatrien, Region Midtjylland (ordstyrer)
- Anette Lykke Petri, direktør, Styrelsen for Patientsikkerhed
- Vinni Jakobsen, sektornæstformand, Social- og sundhedssektoren, FOA
- Camilla Rathcke, formand, Lægeforeningen og næstformand i PS!' bestyrelse
- Thea Kølsen Fischer, klinisk professor, Københavns Universitet
- Vibeke Andersen, patientambassadør



– Selvom vi har et uudnyttet potentiale i det digitale, skal vi sikre os, at patientsikkerheden er i orden hele vejen rundt, sagde Anette Lykke Petri, direktør i Styrelsen for Patientsikkerhed i debatten om digitalisering, og uddybede:

- Der er tre ting, der skal være i orden: De skal være teknisk, juridisk og sundhedsfagligt sikre. Man skal også kigge på, i hvilke sammenhænge og ved hvilke sygdomme det giver mening.



## Webinarer

For at holde momentum og fokus på patientsikkerhedsdagsordenen og for at understøtte PS!' rolle som nationalt knudepunkt for viden og metoder om patientsikkerhed, besluttede selskabet at afholde en række webinarer igennem 2022, hvoraf de fleste var gratis.

Samlet set har 554 mennesker tilmeldt sig til de 7 webinarer, PS! har holdt i 2022. Webinarerne har haft fokus på at fremlægge og dele ny viden og resultater om patientsikkerhed, men også at drøfte relevante problemstillinger og udfordringer for patientsikkerhed i det danske sundhedsvæsen.

*“Webinarerne er en rigtig god og let måde at sprede erfaringer og læring fra nationale og internationale frontløbere inden for patientsikkerhed. Samtidig er det en let måde at samle aktører på tværs af sundhedsvæsenet for at drøfte aktuelle patientsikkerhedsproblemer og løsninger”*

*– Jens Reventlov, chefkonsulent i PS!*

Inspiration, læring og viden om patientsikkerhed var omdrejningspunktet for PS!' webinarer, hvor kapaciteter fra både ind- og udland delte erfaringer og vigtig læring på webinarerne.

**De 7 webinarer havde følgende titler og oplægsholdere:**



### Trivsel, udbrændthed og patientsikkerhed

- 👤 Cynthia Barginere, Chief Operating Officer, Institute for Healthcare Improvement (IHI)
- 👤 Timothy Carrigan, Chief Nursing Officer (CNO), PhD og vice president of patient care services, Loyola University Medical Center

### Sikker sammenhæng og tværsektorielle kompetencer

- 👤 Anne-Mette Falkenberg Andgren, Afdeling for Kvalitet og Uddannelse, Bispebjerg og Frederiksberg Hospital
- 👤 Mette Ryle, sundhedschef, Rudersdal Kommune
- 👤 Tina Eggert, udviklingschef, Region Hovedstadens Psykiatri
- 👤 Pia Hansen, leder af Helsingør Rehabiliterings- og Træningscenter

**Forenklet dokumentationen, mere tid og tryghed til borgerne og styrket patientsikkerhed – Hør, hvordan Sønderborg Kommune har gjort!**

- 👤 Tove Salting, projektleder, Sønderborg Kommune
- 👤 Vibeke Rischel, vicedirektør, Dansk Selskab for Patientsikkerhed

**Hvordan kan sundhedsvæsenet reducere spild af ressourcer, gøres mere klimavenligt og stadig fastholde kvalitets- og patientsikkerhedsniveauet?**

- 👤 Maria Gaden, centerleder for Center for Bæredygtige Hospitaler i Region Midtjylland
- 👤 Jonas Dahl, hospitalsdirektør for Regionshospitalet Randers
- 👤 Elaine Mead, Managing Director, Improvement Care & Compassion i Skotland

## Arbejdsglæde, trivsel og patientsikkerhed - hvordan skaber vi bedre fundament for patientsikkerhed?

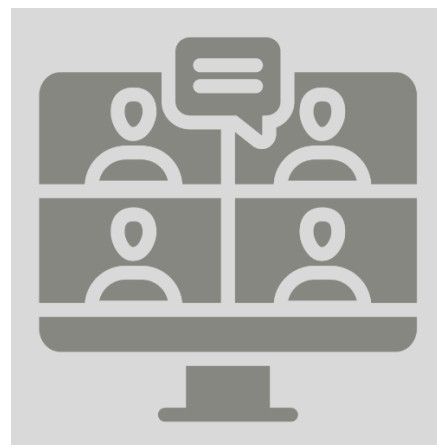
- 🗣️ Jessica Perlo, MPH, Director, Institute for Healthcare Improvement (IHI)
- 🗣️ Amar Shah, Chief Quality Officer hos East London NHS Foundation Trust (ELFT)

### Patientsikre hjemmehospitaler

- 🗣️ Patricia McGaffigan, Vice President ved Institute for Healthcare Improvement (IHI). Chrisanne Timpe, MD, Health Partners
- 🗣️ Tia Radant, Programme Director, Health Partners. Danielle Hermes, Senior Quality Improvement Consultant, Health Partners

### Hvordan sætter vi venlighed og medfølelse i system?

- 🗣️ Lone Fjorback, centerleder, speciallæge og lektor ved Dansk Center for Mindfulness og Institut for Klinisk Medicin på Aarhus Universitet
- 🗣️ Anette Nissen Sørensen, chefsygeplejerske på Hjertemedicinsk afdeling på Sygehus Lillebælt
- 🗣️ Randi Karkov Knudsen, ph.d.-studerende og cand.cur. på Hjertesygdomme på Sygehus Lillebælt og Kvindesygdomme og Fødsler på Regionshospitalet Horsens og Center for Forskning i Patientkommunikation på OUH og Klinisk Institut på SDU
- 🗣️ Morten Bangsgaard, medlem af Etisk Råd og stud. teologi og tidl. generalsekretær og adm. direktør
- 🗣️ Mads Koch Hansen, konsulent, læge og formand for Lægeforeningen



[Se optagelsen af flere af webinarerne på patientsikkerhed.dk/arrangementer](https://patientsikkerhed.dk/arrangementer)

### Tilfredse webinardelegerede

På stort set alle webinarerne er over 70 % af deltagerne tilfredse (svar: tilfredse eller meget tilfredse). Dernæst vælger størstedelen kategorien 'nogenlunde'. Det viser evalueringerne, som deltagerne har fået tilsendt umiddelbart efter et webinar.

Antallet af deltagere og evalueringerne taler et klart sprog: Webinarerne har vist sig at være en succes, som der er stor interesse for blandt PS!' målgruppe.

- Samlet set er evalueringerne for webinarerne positive, og deltagerne synes, det er en fin måde at få ny viden og inspiration på, vurderer Jens Reventlov.

Derfor fortsætter PS! i 2023 med at dele viden gennem skærmen. Ved årets begyndelse er der allerede planlagt webinarer – bl.a. om hvordan sundhedsprofessionelle kan inddrage borgerne i plejen og behandlingen, og hvordan medarbejdere i ældreplejen kan skabe varige forbedringer til gavn for deres borgere.

### Udvalgte kommentarer fra deltagere på vores webinarer ud fra spørgsmålet "Hvad var særligt godt ved webinarret?"

"At få indblik i, hvordan det fungerer i anden region og nogle andre kommuner end der, hvor jeg bor og arbejder." (2. marts)

"Jeg arbejder med patientsikkerhed og fik nogle gode input. Hjemmehospitaler er et nyt område, og jeg synes, at webinarret gav et indblik i nogle af udfordringerne." (16. marts)

"Blev nævnt konkrete eksempler på, hvordan der var arbejdet med at få en miljøgevinst, som også gav besvarelser." (26. oktober)

"Praksisnært og mange eksempler." (23. november)

"Veldig dygtige foredragsholdere! Med god dybdeforståelse for bakenforliggende teori og praktisk utøvelse av forbedringsarbeid for å øke arbeidsglede." (14. december)

## International Forum i Göteborg

Sammen med omkring 250 andre danskere deltog Dansk Selskab for Patientsikkerhed i den centrale internationale konference om patientsikkerhed, kvalitet og forbedringsarbejde, International Forum on Quality and Safety in Healthcare, i Göteborg den 20.-22. juni. Konferencen er for professionelle inden for sundhedsvæsenet og er dedikeret til at forbedre patientsikkerheden.

Både det internationale og det danske patientsikkerhedsarbejde har de seneste 25 år i høj grad udviklet sig i dette regi. Nye tendenser inden for kvalitet og patientsikkerhed diskuteres og defineres her, og konferencerne fungerer som et fælles internationalt reference- og mødepunkt.

Igen i år var et hold fra PS! med til den årlige konference for at fortælle om danske erfaringer og resultater og for at lade sig inspirere af den seneste internationale viden. PS! deltog aktivt i konferencen - både som oplægsholdere, moderatører og konferencedeltagere.

### PS!' aktiviteter

Udover det officielle program for konferencen fra IHI og BMJ gav PS! de danske deltagere mulighed for at tage del i danske aktiviteter i Göteborg.

Selskabet havde arrangeret to huddles, hvor vi udvekslede indtryk og inspiration fra konferencen og snakkede om, hvilken ny viden og læring om patientsikkerhed vi skulle tage med hjem til det danske sundhedsvæsen.

Traditionen tro var vi værter for en netværksmiddag for danske deltagere, hvor interessen for at deltage var overvældende med hele 84 tilmeldte.

Derudover holdt PS!-direktør Inge Kristensen og PS!-vice direktør Vibeke Rischel et særarrangement for 14 topledere om arbejdsglæde og patientsikkerhed med Jessica Perlo, Senior Director og Improvement Advisor hos Institute for Healthcare Improvement (IHI), der bl.a. er medforfatter til IHI's whitepaper om Joy in Work.



*På to huddles delte flere af de danske deltagere indtryk og inspiration fra konferencen.*

*På netværksmiddagen kunne deltagerne møde andre sundhedsprofessionelle og aktører fra det danske sundhedsvæsen.*



## Sessioner

Erfaring og viden fra PS!' arbejde blev delt til følgende sessioner:

### What have we learned? Two Scandinavian approaches to covid-19

PSI-direktør Inge Kristensen og Jan Mainz, professor og direktør i Psykiatrien i Region Nordjylland, delte erfaringer fra sidste års bogudgivelse om, hvad vi har lært af covid-19.

### Longing for integrated care: the importance of governance and culture in building the steps for success

Direktør Inge Kristensen deltog i session om personcentreret omsorg og pleje.

### How do we solve the shortage of nurses and ensure public health and patient safety globally and nationally?

Vores bestyrelsesmedlem Dorthe Boe Danbjørg fra Dansk Sygeplejeråd deltog i session om manglen på arbejdskraft, og hvordan vi kan sikre patientsikkerhed globalt og nationalt lært af covid-19.

### Improving safety and quality in community care across Denmark

Direktør Inge Kristensen og vicedirektør Vibeke Rischel delte erfaringer fra projektet Medicinsikre botilbud, hvor sikker medicinering og samarbejde mellem faggrupper er i centrum, samt forbedringsprogrammet I sikre hænder, hvor danske kommuner siden 2013 har opnået flotte resultater med at forbedre medicinsikkerheden og reducere fald, tryksår og infektioner i ældreplejen.

På hovedscenen fik Inge Kristensen og daværende PSI-bestyrelsesmedlem Dorthe Boe Danbjørg desuden præsenteret København og Danmark som værter for konferencen i 2023.

## International Forum Copenhagen 2023 – planlægning og lancering

Læring og acceleration af forbedringer er afhængig af vidensdeling nationalt såvel som internationalt. International Forum on Quality & Safety in Healthcare er den centrale internationale konference for kvalitet, forbedrings- og patientsikkerhedsarbejde.

Igennem mange år har PS! været en aktiv deltager ved International Forum, ligesom selskabet har arbejdet for, at konferencen skulle komme til Danmark. Det lykkedes at få konferencen til København i 2020, men grundet coronapandemien blev konferencen først udskudt og siden omlagt til en virtuel konference, som fandt sted i november 2020. Heldigvis besluttede arrangørerne British Medical Journal (BMJ) og Institute for Healthcare Improvement (IHI) allerede dengang, at International Forum skulle komme til København "igen" i 2023. PS! indgik dengang og også nu som strategisk partner for konferencen i København med BMJ og IHI. Direktør Inge Kristensen og vicedirektør Vibeke Rischel er medlemmer af IPAC - den internationale programkomité.

Målet for PS! er at understøtte afholdelsen af en inspirerende konference med høj faglighed og international inspiration for hele det danske sundhedsvæsen, der kan være med til at forstærke patientsikkerheds- og forbedringsdagsordenen i alle dele af sundhedsvæsenet.



15 - 17 May 2023  
Copenhagen





## Forberedelserne i gang i 2022

En stor del af det forberedende arbejde op til konferencen fandt sted i 2022.

Flere af PSI' bestyrelsesmedlemmer sidder med i PAC – Host Country Programme Advisory Committee – som PSI' formand Lars Gaardhøj er formand for. Programkomitéen fungerer som idégenerator og sparringspartner. Programkomitéens rolle er at komme med idéer og forslag, der kan give konferencen et dansk præg, og at virke som ambassadør for konferencen ved bl.a. at opfordre til deltagelse og indsendelse af abstracts. Via formelle og uformelle møder har den danske PAC leveret inspiration og input til indhold, planlægning, oplægsholdere, keynotes, Experience Days og meget mere i forbindelse med planlægningen af den internationale konference.

Samtidig har PAC bidraget til at sikre en bred og fagligt velfunderet deltagelse af danske aktører ved konferencen. Ambitionen har først og fremmest været, at alle væsentlige organisationer og enkeltpersoner melder sig til eller selv deltager med indhold og oplæg. Dernæst har PAC arbejdet for, at så mange danskere som muligt vil tilmelde sig.



Den danske programkomité har mødtes til flere møder for at forberede International Forum Copenhagen 2023



Den 25. august 2022 mødtes den danske programkomité for første gang i Bella Centeret i København med repræsentanter fra IHI og BMJ.

Det er PSI' ambition, at International Forum Copenhagen 2023 bliver et udstillingsvindue for patientsikkerheds- og forbedringsarbejde fra det danske sundhedsvæsen. Vi vil gerne understøtte, at flest mulige abstracts bliver optaget som præsentationer eller posters på konferencen. Derfor afholdt PSI' to virtuelle workshops med inspiration til at færdiggøre abstracts til Copenhagen 2023. 29 deltog i workshoppen om abstracts til mundtlige præsentationer. Derudover har 34 personer set optagelsen efterfølgende. 19 deltog i workshoppen om abstracts til posters, hvor tre så optagelsen efterfølgende.

Der er ingen tvivl om, at mange danske aktører har lagt et stort arbejde i forberedelserne til konferencen, og at danskerne har imponeret med det høje faglige niveau.

I alt blev der indsendt 369 abstracts til Call for Speakers. Heraf har England den største andel indsendte med 109, mens Danmark er på en fin 2. plads med 51 indsendte abstracts. USA er på 3. pladsen med 29. 14 danske abstracts er blevet udvalgt som mundtlige præsentationer til programmet på grund af deres høje kvalitet og relevans for konferencens temaer.

Til Call for Posters blev der i alt indsendt 694 poster abstracts, heraf 104 danske. Derudover vil de speaker abstracts, som ikke blev optaget til en mundtlig præsentation, blive tilbudt en poster-præsentation, hvorfor det danske (og det generelle) antal poster vil være højere. Vi ved ikke, hvor mange posters, der bliver optaget før februar 2023.

Der er inviteret 4 danske keynote-talere, hvoraf 3 på nuværende tidspunkt har accepteret. De inviterede, der har sagt ja til at holde en keynote-tale er: Thea K. Fischer, professor i virusepidemier og infektioner ved Københavns Universitet og forskningschef ved Nordsjælland Hospital, Anna Cecilia Frelsen, CEO hos Maternity Foundation og organisationen Social Sundhed.

Vi endte med, at et rekordhøjt antal danskere (1.050) gennem kampagnen Call for Expression of Interest tilkendegav, at de er interesserede i at deltage i International Forum Copenhagen 2023, hvilket udløste den højeste mulige rabatsats på 30 % til alle danskere.

Der er ligeledes lagt et stort arbejde i at tilrettelægge 8 Experience Days, som består af dagsudflugter til et eller flere steder i hovedstadsområdet, hvor konferencens deltagere får mulighed for at lære af det danske sundhedsvæsen i regioner og kommuner, ligesom de kan hente inspiration fra andre danske virksomheder.

PSI' afholdte også et åbent virtuelt møde for alle interesserede, hvor vi indsamlede idéer til International Forum ud fra spørgsmålene: Hvad er vigtigt at viderefremme af danske indsatser, og hvad er budskabet vi gerne vil have ud til de mange internationale deltagere?





De danske værter for Experience Days var samlet til inspirationsmøde hos PS! i november 2022.

## Mærkedage

### Patientsikkerhedsugen

Patient Safety Awareness Week – eller patientsikkerhedsugen – er en årligt tilbagevendende begivenhed, som i 2022 fandt sted den 13.-19. marts. Formålet med ugen er at tilskynde til at lære mere om patientsikkerhed, initiere vigtige diskussioner lokalt såvel som globalt og inspirere til tiltag, der kan forbedre sikkerheden i sundhedsvæsenet – for patienter/borgere og medarbejdere. PS!' strategiske samarbejdspartner Institute for Healthcare Improvement (IHI) har været og er medudvikler af patientsikkerhedsugen, som PS! hvert år tager aktivt del i.

Internationalt er forskellige lande aktive i ugen på hver deres måde. PS! valgte i 2022 at markere ugen ved at fremhæve fem store dagsordener inden for patientsikkerhed i Danmark i fem videoer. Hver dagsorden blev koblet sammen med et forslag til en konkret praktisk løsning, som kan hjælpe til at fremme patientsikkerheden inden for det område.

Vores opslag på de sociale medier i patientsikkerhedsugen er nået ud til 22.384 brugere på LinkedIn. På Twitter har 6.206 set opslagene.



Banner sat op fra PS!' balkon på Frederiksberg Hospital for at markere den internationale patientsikkerhedsuge.

Derudover opfordrede vi alle til at hjælpe os med at markere den internationale patientsikkerhedsuge ved at dele svar på følgende spørgsmål på de sociale medier via hashtagget #PSugen:

Hvad, mener du, er en vigtig dagsorden inden for patientsikkerhed lige nu? Og hvad kan vi gøre for at fremme patientsikkerheden inden for det område?

PS! fremhævede disse fem dagsordener igennem videoer med selskabets medarbejdere:

### Sammenhæng på tværs af sektorer

Det er vigtigt for borgere og patienters sikkerhed, at der er sammenhæng mellem sektorerne i sundhedsvæsenet, så vi undgår tab af information, at der opstår fejl, og at borgerne/patienterne føler sig utrygge i deres forløb. Her henviste vi til erfaringsopsamlingen fra projektet Sikker Sammenhæng, hvor vi har samlet metoder og erfaringer fra projektet, om hvordan der kan etableres gode sammenhængende patientforløb på tværs af sektorer.

### Tidlig opsporing og forebyggelse af indlæggelser

Der kan være store fordele for de ældste borgere ved tidlig opsporing af forringet helbredstilstand og nedsat funktionsevne. Ved at opspore tidligt og forebygge kan man reagere på ændringer i habitustilstanden hos borgeren og dermed forebygge forværring og yderligere svækkelse af helbredstilstanden eller tab af funktionsevne – i sidste ende kan tidlig opsporing bidrage til at forebygge hospitalsindlæggelser. Vi henviste til forbedringsprogrammet I sikre hænder, hvor et af indsatsområderne er tidlig opsporing.

### Medicineringsfejl er årsag til flest utilsigtede hændelser

Et stort patientsikkerhedsproblem er medicineringsfejl. De udgør størstedelen af de rapporterede hændelser i rapporteringssystemet for utilsigtede hændelser. Der er derfor stor grund til at arbejde med medicinsikkerhed. I projektet Medicinsikre botilbud er formålet at højne sikkerheden for borgere på botilbud i forbindelse med håndtering af borgernes medicin. Rent praktisk er målet at reducere antallet af medicineringsfejl.

### Arbejds miljø og patientsikkerhed

Når den sundhedsprofessionelle er mentalt ude af balance, kan det have negative konsekvenser for den enkelte, teamet, organisationen og økonomien. Og i sidste ende for patientsikkerheden. Projektet Mental sundhed for sundhedsprofessionelle har siden 2020 arbejdet med forskellige konkrete måder at forebygge, at de daglige oplevelser sætter sig fast. Bl.a. med de to typer samtaler: Den støttende, kollegiale samtale og defusing.

### Emotionel skade

Historisk set har rapporteringen af utilsigtede hændelser og fokus for patientsikkerhedsarbejdet været centreret om fysiske skader. Men det er også vigtigt at se på de emotionelle skader, som borgere og patienter kan blive udsat for i deres møde med sundhedsvæsenet. Dårlig kontakt kan gøre, at den enkelte ikke opsøger sundhedsvæsenet. Vi henviste til artiklen fra BMJ Journal: "Emotional harm from disrespect: the neglected preventable harm", hvor interesserede kunne blive klogere på emotionel skade.



## Hvad er vigtigt for dig?-dagen

Hvad er vigtigt for dig?-dagen i juni er en tilbagevendende begivenhed, der har til formål at skabe opmærksomhed om og fremme personcentrering. Spørgsmålet – eller variationer herover – stiller sundhedspersonale året rundt, men vi bruger denne årlige aktivitet til at minde hinanden om at gøre det, så det har et vedvarende fokus i sundhedsvæsenet.

Dagen i juni giver samtidig sundhedspersoner erfaringer med, hvordan de med det relativt simple spørgsmål kan få viden om, hvad der har betydning for patienter, borgere og pårørende. Det giver bedre samarbejde og forbedrer patientoplevelsen, når vi ikke kun spørger "Hvad er der i vejen med dig?", men møder borgere og patienter som hele mennesker.

Den internationale What Matters to You-dag har på få år spredt sig til mere end 49 lande, og i Danmark plejer både kommuner og regioner over hele landet at markere dagen.

Via hjemmesiden [Vigtigtfordig.dk](http://Vigtigtfordig.dk) stiller PS! materialer og inspiration til rådighed for alle, der ønsker at markere dagen. Her beder vi bl.a. deltagere om at dele deres erfaringer og aktiviteter til inspiration for andre. Hjemmesiden havde i 2022 2.400 brugere, hvilket er en stigning på 26 % fra året før. De havde i alt 6.493 sidevisninger, hvilket svarer til en stigning på 28 % fra året før.

I 2022 blev dagen markeret den 9. juni. Som optakt til dagen havde direktør Inge Kristensen et blogindlæg i Kommunal Sundhed, hvor hun pointerede, at vi må erkende og anerkende, at der skal rammer og metoder til, og at vi bliver nødt til at øve os i at spørge borgerne, hvad der er vigtigt for dem i stedet for at tage udgangspunkt i, hvad der er i vejen med dem.

Derudover delte PS! opslag på de sociale medier samt historier i vores nyhedsbreve som optakt. Vi opfordrede sundhedsprofessionelle til at markere dagen og dele aktiviteter med os gennem hjemmesiden og på de sociale medier og gjorde reklame for internationale events. Coverbillederne på begge sociale profiler blev ændret til en påmindelse om dagen.

På dagen besøgte formand Lars Gaardhøj og direktør Inge Kristensen Neurologisk Afdeling på Bispebjerg Hospital, hvor medarbejderne for fjerde år i træk var med til at markere dagen.



*PS! gjorde opmærksom på dagen gennem et banner, som hang på husmuren uden for vores kontor, og som vi også delte et billede af på de sociale medier.*



*Neurologisk Afdeling på Bispebjerg Hospital var for fjerde år i træk med til at markere Hvad er vigtigt for dig?-dagen. Formand Lars Gaardhøj og direktør Inge Kristensen besøgte afdelingen, hvor de blandt andet mødte patienten Tekla Walther.*

På dagen blev budskabet også fremhævet i et debatindlæg af Lars Gaardhøj på Altinget, hvor han opfordrede alle i sundhedsvæsenet til at bruge dagen på at stille patienter og borgere det vigtige spørgsmål – som startskud til en kultur året rundt.

PS! delte også en video fra plejehjemmet Kastanjehaven på Frederiksberg. Her arbejder medarbejderne på, at borgerne bliver involveret så meget som muligt i beslutninger om hverdagslivet på plejehjemmet. Her er spørgsmålet blevet til en måde at arbejde på.

Det danske sundhedsvæsen var med til at markere dagen på forskellige måder i 2022, og det afspejlede sig også på de sociale medier. Vi samlede et udpluk af dem i artiklen "Et vigtigt spørgsmål blev markeret den 9. juni: – Det betyder, at jeg bliver regnet for noget," hvor man også kunne læse om PS!' aktiviteter på dagen.

## Den internationale patientsikkerhedsdag og Patientsikkerhedsprisen

Det er Verdenssundhedsorganisationen, WHO, der har taget initiativ til World Patient Safety Day den 17. september, som PS! hvert år er med til at markere.

I år var temaet for dagen medicinsikkerhed med sloganet "Medicin uden skade". Hele ugen delte vi som optakt historier fra kommuner og regioner om, hvordan der arbejdes med medicin uden skade for borgere og patienter.

På dagen delte vi som inspiration fine illustrationer fra Instagramprofilen Sygeplejestreger, der illustrerer forskellige aspekter af medicinsikkerhed. På opfordring fra teamet for kvalitet og patientinvolvering på Aarhus Universitetshospital havde sygeplejersken bag profilen i denne uge sat fokus på medicinsikkerhed med sine tegninger, og de blev sendt ud til alle hospitalets afdelinger. Opslaget på LinkedIn satte rekord for antallet af eksponeringer og likes i 2022 - 16.712 havde set opslaget, og 388 havde liket.



Vi hængte et banner på PS!' kontorbygning på Frederiksberg for at markere den internationale patientsikkerhedsdag.

### Patientsikkerhedsprisen

Den internationale patientsikkerhedsdag blev afholdt første gang i 2019, hvor PS! samtidig stiftede Patientsikkerhedsprisen. Det første år gik prisen til patientambassadørerne, som herefter påtog sig opgaven at uddele prisen sammen med PS!. Dermed blev Patientsikkerhedsprisen uddelt for 4. år i streg af patientambassadørerne og Dansk Selskab for Patientsikkerhed.

Grundet WHO's tema var medicinsikkerhed omdrejningspunktet for indstillingerne, som der i år var rekordmange af. 7 projekter, der alle har gjort en særlig indsats for at øge medicinsikkerheden, var indstillet til prisen.

Prisen gives til en person, en afdeling eller en organisation, der gør en særlig indsats eller har gennemført et særligt initiativ for patientsikkerhed.

### Patienter får unødvendige lægemidler fjernet

Patientsikkerhedsprisen 2022 gik til Polyfarmaciklinikens arbejde, som var indstillet af Kræftens Bekæmpelse.

Mange patienter har fået fjernet unødvendige lægemidler fra medicinlisten efter et besøg på Polyfarmaciklinikken på Nordsjællands Hospital. Over en tredjedel af patienterne har oplevet en bedring i form af færre bivirkninger og øget livskvalitet.



Klinikken har udviklet et værktøj, som farmaceuten bruger til at give et overblik over mulige ændringer i medicineringen, og som lægen og patienten kan bruge ved medicinsamtalen. Det er et visuelt redskab med forslag til, hvilken medicin der skal stoppes, justeres eller fortsættes med.

*“Problemer med medicinering er den hyppigste årsag til skade i sundhedsvæsenet, og polyfarmaci er en særlig udfordring for patientsikkerheden. Derfor er det vigtigt at få ryddet op i medicinen hos disse borgere og at stoppe med unødvendige præparater, så borgere kun får den medicin, de har brug for. Polyfarmaciklinikken tager i den proces udgangspunkt i patienterne og lytter til, hvad der er vigtigt for dem.”*

*– Lars Gaardhøj, formand, PS!*

Derefter kan der sammen med patienten lægges en plan for, hvordan medicinlisten skal se ud fremover. Patienterne, der har været forbi klinikken, har gennemsnitlig fået reduceret antallet af præparater med 2,7.

### En løsning på et medicinsikkerhedsproblem

Ved en lille højtidelighed i PS! lokaler blev prisen uddelt den 12. september. Patientambassadør Katrine Kirk sagde til overrækkelsen af prisen og fejringen:

– Polyfarmaciklinikken har lavet et virkelig spændende projekt, som har vist, at man ved at gå ind og arbejde systematisk med oprydning i medicinlister og tage aktiv stilling til, hvad patienterne reelt har brug for, har kunnet reducere mængden af fejl og bivirkninger fra medicin og øge livskvaliteten for patienterne ganske markant.

De fem kriterier, patientambassadørerne lagde til grund for udvælgelsen af årets vinder, var:

- Patientsikkerhed i fokus
- Nytænkning, mod, gennemslagskraft
- Påvist effekt
- Egnethed til spredning
- At patienter og pårørende aktivt involveres i sikker brug af medicin.



Vinderne af Patientsikkerhedsprisen 2022. Fra venstre: Pernille Printzlau, farmaceut, Anne Mette Blomberg, sekretær, Troels Bygum Knudsen, leder, Nanna Skyttegaard Mortensen, farmaceut og Annette Nissen Gubi, projektmedarbejder.

PS!-formand Lars Gaardhøj mener, at Polyfarmaciklinikken løser et af patientsikkerhedens store problemer:

– Problemer med medicinering er den hyppigste årsag til skade i sundhedsvæsenet, og polyfarmaci er en særlig udfordring for patientsikkerheden. Derfor er det vigtigt at få ryddet op i medicinen hos disse borgere og at stoppe med unødvendige præparater, så borgerne kun får den medicin, de har brug for, siger han og fortsætter:

– Polyfarmaciklinikken tager i den proces udgangspunkt i patienterne og lytter til, hvad der er vigtigt for dem. Det har givet flotte resultater, og det er fuldt fortjent, at klinikken modtager Patientsikkerhedsprisen i år for deres arbejde med at skabe medicinsikkerhed.

Polyfarmaciklinikken var et pilotprojekt, som blev drevet med midler fra Trygfonden. Det udløb ved årsskiftet, og derfor er klinikken nu lukket, men Region Hovedstaden oplyser i en artikel i Pharma, at polyfarmaci og medicingennemgang fortsat har stort fokus i regionen.

Prismodtagerne og deres arbejde blev bl.a. omtalt i Dagens Medicin, Altinget, Frederiksborg Amts Avis og Pharma.

## Danmarks mentale sundhedsdag

Mental sundhed og patientsikkerhed er tæt forbundet. Derfor arbejder vi i PS! på at sætte fokus på og forbedre den mentale sundhed for sundhedsprofessionelle, da det i sidste ende kommer borgere og patienter til gavn.

På World Mental Health Day tog vi vores egen medicin og stillede skarpt på vores medarbejderes mentale sundhed med foredrag om netop det med Mette Balslev Lorenzen, der er kognitiv psykoterapeut MPF og forfatter til bogen "Frøen i gryden".

Dagen med fokus på vores egen mentale sundhed blev muliggjort med midler fra Velliv Foreningen, som støtter indsatser på mange arbejdspladser og lokalområder, der vil arbejde med mental sundhed.



*Undervejs i foredraget om mental sundhed var der små opgaver, som skulle løses i grupper.*

## **Eksterne aktiviteter – oplæg, udvalg og undervisning**

PS! bliver løbende inviteret og takker ja til at holde oplæg, undervise, sidde med i ekspertgrupper og deltage i faglige fora. Vi bidrager med en patientsikkerhedsvinkel,

værdifuld viden og erfaringer, fx fra vores løbende projekter og aktiviteter og via vores internationale samarbejder.

Disse aktiviteter er et stående tilbud til bestyrelsesorganisationerne og som udgangspunkt finansieret af grundbevillingen, men hvor det er muligt, får PS! sine omkostninger dækket af opdragsgiveren, fx ved invitation til at tale på internationale konferencer og i forbindelse med undervisning på universiteter, hvor PS! modtager vederlag.

## Undervisning

Fag/emne	Sted
Patient safety in mental health services	UC Syd
Patientsikkerhed og læringskultur	Master i Public Health, SUND, Københavns Universitet
Psykologisk tryghed	Master i Public Health på Københavns Universitet
Psykologisk tryghed	Master i Public Health på Aarhus Universitet

## Udvalg og ekspertgrupper, PS! er repræsenteret i

Hvem	Hvad	PS!' bidrager bl.a. med
Biomedical Design Novo Nordisk Foundation Fellowship	Styregruppe	
British Medical Journal (BMJ)	Den internationale programkomité for International Forum on Quality and Safety	Viden om udvikling og behov for viden i særligt de nordiske lande vedrørende kvalitet og patientsikkerhed
Dansk Råd for Genoplivning	Ekspertgruppe for bestyrelsen	
DEFACTUM, Region Midtjylland	Fagligt strategisk Råd	
Landbrug & Fødevarer	Faglig følgegruppe i Alliancen mod Underernæring (ALMU)	
Lægemiddelstyrelsen	Det rådgivende udvalg for medicinsk udstyr	Viden og perspektiv omkring patientsikkerhed
Mental Health Improvement Network	Co-chair for den årlige begivenhed i netværket ifm. International Forum on Quality and Safety in Healthcare i Göteborg 2022	
Odense Universitetshospital	Palliative advisory board	
Ph.d.-studerende Anette Viftrup	Advisory board	Input ift. patientinvolvering, metoder og patientsikkerhed

Region Sjælland	Styregruppen for forskningsprogrammet REFAS, rekruttering og fastholdelse af sygeplejersker	Viden om sammenhængen mellem patientsikkerhed og medarbejdernes trivsel og mentale sundhed
Rigshospitalet	Advisory board for Samtale om Liv og Behandling hos Center for Kræft og Organ sygdomme	
Styrelsen for Patientsikkerhed	Fagligt Forum for Patientsikkerhed	Input fra et overordnet perspektiv, som både indtænker patienter og klinikere i kommuner og regioner
Sundhedsdatastyrelsen og Sundhedsministeriet	Følge- og styregruppe vedr. lovgivning om og digital løsning for fravalg for alment alderdomssvækkede	
Sundhedsstyrelsen	Det nationale råd for polyfarmaci	Viden om medicinsikkerhed og viden fra programmer om medicin på botilbud og I sikre hænder
Sundhedsstyrelsen	Det nationale råd for værdig ældrepleje	Viden fra forbedringsprogrammet I sikre hænder samt om udvikling af kvalitet og patientsikkerhed i kommunerne
Sundhedsstyrelsen	Faglig følgegruppe til udmøntning af Initiativer i Demenshandlingsplanen 2025	Input til den model, Sundhedsstyrelsen har udviklet som et redskab, der skal hjælpe til nedbringelse af antipsykotisk medicin til mennesker med demens. Derudover bidrager vi med viden om forbedringsmetoder.
Tandlægehøjskolen	Faglig følgegruppe til projektet Sund mund hele livet (SMUHL)	Kontakt til kommuner, der har erfaring med forbedringsmetoder
Videnscenter for Værdig Ældrepleje under Sundhedsstyrelsen	Samarbejdspartner omkring virtuelt uddannelsesprogram	
WHO	Global Experts' consultation - Implementing the Global Patient Safety Action Plan 2021–2030: Pandemic and beyond	PSI deltog i december i en ekspertkonsultation, inviteret af WHO. Formålet var dels at drøfte WHO's rapport om, hvordan covid-19 har påvirket patientsikkerheden globalt, dels at gennemgå og drøftes status for WHO's globale patientsikkerhedsplan og at gennemgå de foreløbige resultater af en international survey om, hvordan patientsikkerhedsniveauet er på landplan.

## Oplæg i ind- og udland

### I Danmark

For hvem	Tema
Apotekerforeningen	Oplæg om "Whole System Quality" på kvalitetskonference



Dansk Råd for Genoplivning	Oplæg om reglerne for genoplivning uden for hjemmet på rådets årsmøde
Dansk Selskab for Infektionsforebyggelse	Oplæg og paneldebat om patientsikkerhed og bæredygtighed
Dansk Sygeplejeråd	Workshop om patientsikkerhed, forbedringsmetoder og kvalitet – for sygeplejersker i kriminalforsorgen
Danske Regioner	Facilitator på læringstræf om læring fra amputationssagen
Danske Regioner	Oplæg om kvalitet og patientsikkerhed på introduktionsmøder for nye regionsrådspolitikere.
Danske Regioner	Oplæg om Klar til samtalen og projekt Livets Afslutning på møde for sundhedsdirektørerne
Danske Ældreråd	Oplæg om Klar til samtalen
Hospice Djursland	Oplæg om Klar til samtalen for personale og praktiserende læger
Hospice Limfjorden	Oplæg om Klar til samtalen for nytiltrådt bestyrelse
KL	Oplæg om fremtidens kvalitets- og patientsikkerhedsarbejde i kommunerne for direktører på social- og sundhedsområdet
KL	Session om Klar til samtalen med Frederikshavn Kommune til Social- og Sundhedspolitisk Forum.
Københavns Kommune	Oplæg om borgerinddragelse i forbedringsarbejde på konference om kvalitet
Lægeforeningen	Oplæg på webinar i forbindelse med håndbogen: Læge - kend din kvalitet.
Lægemiddelstyrelsens	Oplæg om software og patientsikkerhed for udvalg for medicinsk udstyr
Næstved, Slagelse og Ringsted Sygehuse	Oplæg om psykologisk tryghed for Gynækologisk-Obstetrisk Afdeling
Næstved, Slagelse og Ringsted Sygehuse	Oplæg om patientsikkerhedskultur for risikomanagere og patientsikkerhedsansvarlige ifm. temadag
Region Hovedstaden	Oplæg om psykologisk tryghed
Region Hovedstaden	Oplæg på konference om infektionsbekæmpelse i sektorovergange
Region Hovedstaden	Oplæg om Klar til samtalen og projekt Livets Afslutning på direktionmøde
Rigshospitalet	Oplæg om Klar til samtalen på morgenmøde for lægerne – Afdeling for Hjerte- og Lungekirurgi
Rådet for Bedre Hygiejne	Oplæg om forbedringsmetoder på konference om bedre hygiejneforebyggelse i hverdagen
Selveje Danmark	Oplæg om patientsikkerhed og forbedringsmetoder ifm. I sikre hænder på temadage for ledere om patientsikkerhed
Sjællands Universitetshospital	Oplæg om psykologisk tryghed

SKOP	Oplæg om psykologisk tryghed
Steno Diabetes Centre	Oplæg om brug af Forbedringsmodellen i projekter - for projektledere fra de fem Steno Diabetes Centre
Styrelsen for Patientsikkerhed	Debat om livets afslutning på Folkemødet
Syddansk Universitet	Oplæg om, hvordan vi bliver bedre til at lade folk dø i fred og ro på minikonferencen "Hvordan bliver vi bedre til at dø?"
Vejle Sygehus	Tema om en værdig død på palliationsdag – Medicinsk Hoveduddannelse
Vesthimmerlands Kommune	Oplæg om Klar til samtalen og vejledning til borgere om fravalg af genoplivningsforsøg ved hjertestop
Videnscenter for Værdig Ældrepleje	Session sammen med Aalborg Kommune om en værdig død på årskonference med tema om relationel omsorg
Yngre Læger og Lægeforeningen	Oplæg om psykologisk tryghed
Aalborg Kommune	Temadag for alle hjemmeplejedistrikter om Klar til samtalen
Aarhus Universitetshospital	Oplæg om psykologisk tryghed på akutafdelingen

### For internationalt publikum

For hvem/hvor	Tema
Healthcare Denmark	Oplæg om <i>Improving Quality in Community Care</i> (I sikre hænder) for delegation fra Canada
Norwegian Annual Patient Safety Conference, Oslo	Oplæg om forandringspsykologi
Nordic Conference on Quality and Safety in Healthcare, Jönköping	Oplæg om ny model for psykologisk tryghed
NHS, England	Oplæg om PSI' arbejde med patientsikkerhed gennem 20 år – på webinar for Patient Safety Specialists
Latin American Forum on Quality and Safety in Healthcare, Brasilien	Oplæg om <i>"Identifying opportunities for Patient Safety using the framework for Safe and Reliable Care"</i> for klinikere, ledere, kvalitets- og patientsikkerhedsfolk.
ONCA (Optimal Nutritional Care for All) København	Oplæg om <i>In Safe Hands, Optimal Safety Through Nutritional Care</i> for internationale ernæringseksperter
Royal College of Psychiatrists Annual Conference for Quality Improvement, London	Oplæg om psykologisk tryghed og dets betydning for forbedringsarbejde
Rumænien	Oplæg om patientsikkerhed - for ledere i sundhedsvæsenet på to nationale-, rumænske konferencer

## Udgivelser

### Den gode samtale når noget går galt i sundhedsvæsenet

Ændringer i sundhedsvæsenet kalder på nye anbefalinger og materialer til at understøtte den gode samtale, når noget er gået galt i sundhedsvæsenet. PS! udgav i 2022 en række materialer, der kan støtte og guide sundhedsprofessionelle og borgere, patienter og pårørende i den vanskelige samtale.

Hvis en borger har været udsat for, at noget er gået galt i et forløb i sundhedsvæsenet, kan det være svært at tale om det. Det gælder både for sundhedspersonalet og for de berørte borgere, patienter og pårørende. Men i disse situationer er kommunikationen ekstra vigtig.

Den åbne og respektfulde kommunikation er aktuel – ikke bare ved fejl, utilsigtede hændelser, skader og klager, men i alle situationer, når borgeren har været ude for en hændelse, der har kompromitteret tilliden eller trygheden eller skabt misstemning mellem borger og sundhedsvæsen.

Materialerne kan støtte og guide i forbindelse med den vanskelige kommunikation. Materialet indeholder bl.a. en samtaleguide, en spørgeguide, et barometer og en PowerPoint-præsentation.

Læringsmaterialet er udarbejdet på baggrund af konsensusrapporten "Den gode samtale når noget går galt i sundhedsvæsenet" fra 2021 og feedback fra praksis og patientambassadører.

Alle materialer kan findes på [patientsikkerhed.dk/dengodesamtale](https://patientsikkerhed.dk/dengodesamtale), som har været offentliggjort siden den 22. april 2022. I 2022 er siden blevet set 291 gange.

[Find materialerne på patientsikkerhed.dk/dengodesamtale](https://patientsikkerhed.dk/dengodesamtale)



Materialet består bl.a. af en samtaleguide til medarbejdere og ledere.

### Kvalitet og forenkling af dokumentation

I september 2022 udgav PS! et inspirationskatalog med erfaringer og indsatser fra projektet "Forenkling og kvalitet styrker omsorg og nærvær for borgeren" i Sønderborg Kommune.

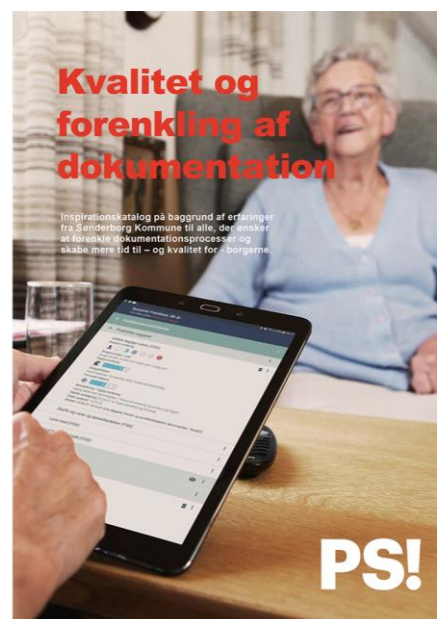
Formålet var at give inspiration til andre på social- og sundhedsområdet, der ønsker at arbejde med forenkling og kvalitet af dokumentation og derved skabe mere tid og nærvær for borgere og patienter.

I inspirationskataloget kan interesserede bl.a. læse om den foranalyse, PS! udarbejdede for Sønderborg Kommune; om de indsatser, der har medvirket til at skabe forbedringer og forenkling og kvalitet af dokumentation i kommunen; samt de forandringskoncepter, der ligger til grund for arbejdet.

Medarbejdere fra Sønderborg Kommune har bidraget væsentligt med at indsamle data og erfaringer undervejs i projektet, sådan at inspirationskataloget har fået bredde og tyngde.

PS! har været samarbejdspartner i projektet og har bistået Sønderborg Kommune med foranalyse, workshops og sparring og stod derudover for udgivelsen - og udbredelsen - af inspirationskataloget.

Læs om projektet og dets resultater i afsnittet Projekter på side 45.



## Medicingennemgang under Medicin uden skade

En gennemgang af medicinen kan gavne patienter og borgere, der bliver behandlet med flere lægemidler ad gangen. En medicingennemgang kan blandt andet være med til at nedbringe risikoen for alvorlige medicinrelaterede skader.

PS! og Styrelsen for Patientsikkerhed har som led i det nationale patientsikkerhedsprogram Medicin uden skade kortlagt allerede afprøvede processer med medicingennemgang fra hele landet til inspiration for sundhedsprofessionelle.

Kortlægningen har resulteret i 47 projektbeskrivelser udgivet i august 2022 fra både primær og sekundær sektor, der giver et indblik i de medicingennemgangsprojekter, der arbejdes med nationalt.

– Kortlægningen viser, at der løbende og samvittighedsfuldt igangsættes initiativer til at forbedre medicinsikkerheden i kommuner og regioner. Vi skal lære af de fejl, der begås, men i høj grad også af det, der går godt. Når medicingennemgang kombineres med systematiske arbejdsgange ved vi, at det giver færre skader og frigiver ressourcer til andre opgaver, siger Inge Kristensen, direktør i PS!.

*“Vi ser stadig mange hændelser om medicinering i de rapporterede utilsigtede hændelser. En medicingennemgang kan være med til at nedbringe risikoen for alvorlige, forebyggelige skader. Vi håber, mange vil lade sig inspirere af og genbruge erfaringer fra allerede eksisterende projekter, som vi nu har samlet her.”*

*– Lena Graversen, tidl. enhedschef i Styrelsen for Patientsikkerhed*

Projekterne er inddelt i kategorierne primær sektor, akutmodtagelse, afdelingsspecifikke, tværsektorielle, screening og redskaber samt Telefarmakologisk Ambulatorium. Det gør det nemt at tilgå de projekter, som er relevant for ens hverdag og dermed lade sig inspirere til at arbejde med medicingennemgang.

Ved hvert projekt kan man læse om baggrunden for projektet, hvordan medicingennemgangen er foregået, samt hvad der er kommet ud af det.

[Se alle projekterne på medicinuden-skade.dk](https://www.medicinuden-skade.dk)

### Stor interesse for emnet

Siden kortlægningen af medicingennemgang blev offentliggjort i juni 2022, har siden om medicingennemgang på hjemmesiden haft 397 sidevisninger. Det er det indhold på Medicin uden skades hjemmeside, der er blevet set af flest i 2022. Dertil kommer visningen af de enkelte undersider. Interessen for medicingennemgang under de forskellige kategorier fordeler sig således:

Den 13. oktober 2022 havde PS! og Styrelsen for Patientsikkerhed planlagt et webinar med oplæg om flere af projekterne med medicingennemgang. Oplæggene ville tage udgangspunkt i de resultater, som er opnået, og hvad der anbefales til andre sundhedsprofessionelle i lignende situationer, der gerne vil arbejde med medicingennemgang.

Da der blev udskrevet folketingsvalg, valgte vi i første omgang at udskyde webinarret, og det blev siden helt aflyst. Men inden da var vi nået op på 268 tilmeldte. Deltagerantallet oversteg i høj grad det forventede. Målet var omkring 100 deltagere, så interessen for medicingennemgang var større end først antaget. Vi er derfor meget tilfredse og har fået bekræftet vigtigheden af at dele viden og erfaringer om medicingennemgang på tværs i sundhedsvæsenet.

### Artikel under udgivelse

I regi af Medicin uden skade har PS! i 2022 været med til at udarbejde indikatorer for blødning relateret til blodfortyndende medicin i projektet "Blødning og medicinrelateret skade".

På baggrund af projektet er leder af projektet Anne Estrup Olesen, professor ved Aalborg Universitetshospital, ved at udarbejde artiklen "Positive predictive value of non-traumatic bleeding diagnoses in the Danish National Patient Register," som snart er klar til submission. PS! har været med til at definere indikatorer og givet økonomisk bidrag til at få artiklen til submission.

## Kvalitetshåndbog fra DSKS

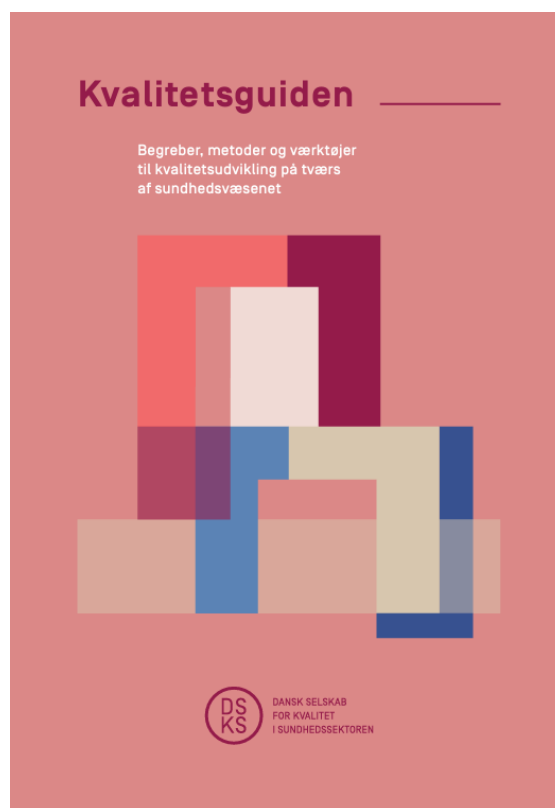
En ny kvalitetsguide skal understøtte et fælles sprog og en fælles tilgang til arbejdet med kvalitet på tværs af sektorer i sundhedsvæsenet. Guiden kaldet "Kvalitetsguiden", der skal fungere som et fælles opslagsværk med anerkendte begreber, metoder og værktøjer for kvalitetsudvikling i sundhedsvæsenet, er den 1. september 2022 blevet udgivet af Dansk Selskab for Kvalitet i Sundhedssektoren (DSKS).

Kvalitetsguiden kan bruges i det tværgående arbejde med kvalitet. Den er et vigtigt skridt imod en fælles ramme for kvalitetsudvikling i det samlede danske sundhedsvæsen, og derfor er det med stor begejstring og engagement, at en håndfuld medarbejdere fra PS! har bidraget til bogen, hvoraf en har siddet i redaktørgruppen.

PS! har bidraget med følgende beskrivelser i Kvalitetsguiden:

- Tavlemøde
- Begrebet patientsikkerhed
- Pareto
- Prioriteringsmatrix
- Handleplan
- Kerneårsagsanalyse
- Forbedringsmodellen
- Driverdiagram
- PDSA

[Find kvalitetsguiden på kvalitetsguiden.dk](http://kvalitetsguiden.dk)



## Grundbog om patientsikkerhed, UTH og risikostyring

En ny grundbog "Patientsikkerhed, UTH og risikostyring" henvender sig bredt til alle sundhedsprofessionelle og andre med interesse for patientsikkerhed. Bogen er udgivet på FADL's Forlag den 4. maj 2022 og har haft Helle Rexbye, hospitalsrisikomanager, OUH, og Helle Søgaard Frappart, regional risikomanager, Region Hovedstaden som fagredaktører på bogen. PS! har bidraget til bogen.

Med afsæt i den nyeste viden, teori og retningslinjer giver bogen grundlæggende viden om patientsikkerhed og metoder til at kunne arbejde med proaktive og reaktive arbejdsgange i sundhedsvæsenet.

Lanceringen blev fejret med en reception den 6. maj. Psykolog og chefkonsulent i PS! Simon Tulloch har bidraget til bogen med et kapitel om psykologisk tryghed og betydningen for patientsikkerhed, og han og vicedirektør Vibeke Rischel var også blandt oplægsholderne ved lanceringen. Direktør Inge Kristensen er forfatter til bogens efterord.

### Anmeldelser

Ugeskrift for Læger har anmeldt bogen og givet den 3 ud af 5 stjerner. I anmeldelsen bliver kapitlet om psykologisk tryghed fremhævet som særlig godt:

"Kapitlet af Simon Tulloch, psykolog, introducerer et mindre kendt og omtalt aspekt ved patientsikkerhedsarbejdet: psykologisk tryghed. Det er et spændende kapitel, og det vil være givende, hvis kvalitetsorganisationerne fremover kan inddrage de aspekter i arbejdet i langt højere grad."

Også i anmeldelsen fra Dansk Sygeplejeråd bliver kapitlet om psykologisk tryghed fremhævet:

"Jeg vil især fremhæve, at mange af bogens kapitler bruger cases som oplæg til handling med baggrund i en teoretisk argumentation. Casene virker meget inspirerende, og man får som læser lyst til at læse mere og få mere viden. Et godt





eksempel er casen om psykologisk tryghed som perspektiv på patientsikkerhed, hvor det individuelle perspektiv, teamperspektivet og det organisatoriske perspektiv udfoldes, og hvilken betydning det har for at sikre effektive sundhedsydelser."



Repræsentanter fra redaktion og forfattergruppe deltog ved lanceringen af bogen den 6. maj. Fra venstre er det Helle Rexbye, hospitalsrisikomanager, OUH, Katja Schrøder jordemoder, adjunkt, SDU, Ivar Petersen, forretningsudvikler, tidl. patientambassadør og far til Hans, Simon Tulloch, psykolog, chefkonsulent, Dansk Selskab for Patientsikkerhed, Peter Dieckmann, seniorforsker, CAMES, Anna Murphy, cand. jur. og Helle Søgaard Frappart, regional risikomanager, Region Hovedstaden.

## Podcasten Forbedringer

Podcasten Forbedringer sætter i fem afsnit fokus på, hvordan du systematisk kan arbejde med at forbedre kvalitet og patientsikkerhed i sundhedsvæsenet. Podcasten er et samarbejde mellem Odense Universitetshospital og PS! og blev udgivet med et afsnit ad gangen med start den 19. april. Podcasten er skabt i samarbejde med Lukas Bjerg, producent i Lydtryk.

I podcasten undersøger vi, hvordan vi kan skabe et endnu bedre sundhedsvæsen igennem systematiske forbedringer af kvalitet og patientsikkerhed, som skaber mere værdi for både borgere, patienter og personalet i de danske kommuner og regioner.

I hvert afsnit bliver lytterne præsenteret for konkrete eksempler fra hele landet, og de kan finde inspiration i de mange guldkorn, de erfarne fagfolk kommer med. Siden udgivelsen og indtil 1. januar 2023 har der været 2.053 unikke downloads af podcasten. På 1. pladsen ligger første afsnit om introduktion med 581 downloads, på 2. pladsen ligger afsnittet om data med 397 downloads, og på 3. pladsen ligger afsnittet om spild med 373 downloads.



### De 5 podcast-afsnit handler om:

- **Introduktion til forbedringsarbejde:** Selvom det danske sundhedsvæsen ofte placeres blandt de bedste i verden, arbejdes der stadig hårdt på at forbedre sig i både regionerne og kommunerne. Men hvorfor er det her forbedringsarbejde nødvendigt? Hvad går det helt præcist ud på? Og hvem skal stå for det?
- **Spild:** Hvordan kan du skabe mere værdi for dine patienter og borgere? Det kræver først og fremmest, at du skærer alt spild fra, så der er tid og overskud til at udføre det vigtige arbejde.
- **Gemba:** Hvad kan en bilfabrik i Japan lære et hospital i Danmark? Og hvad mener chefen, når hun siger "Jeg går gemba nu"? At være praksisnær kan have stor betydning for, hvilke problemer der bliver opdaget, og hvilke løsninger der kommer på - i dette afsnit undersøger vi, hvordan ledere kan komme helt tæt på dér, hvor driften sker.
- **Tavler:** Hvordan skaber du dig et overblik over afdelingens patienter eller beboere, og hvordan visualiserer du de udfordringer, I skal forbedre? Jo, I kan jo gøre brug af noget så analogt som tavler. Tavler, der gør det nemmere for alle at blive en del af det daglige forbedringsarbejde.
- **Data:** Kan noget så koldt som data forenes med de varme hænder, vi møder i sundhedssektoren? Ja, mener eksperterne inden for forbedringsarbejde, som i dette afsnit kommer med eksempler på, hvordan data kan skabe mere værdi for både patienter, borgere og personale.

### En lytters ord

En af lytterne til podcasten er Bente Hansen, der er kvalitetschef hos Næstved, Slagelse og Ringsted Sygehuse i Region Sjælland. Hun har knap en times transport til og fra arbejde hver dag, og for hende er podcasten den perfekte ledsager på køreturen:

– Det er så dejligt nemt. Jeg er blevet meget inspireret. Uanset om man er garvet, som jeg, eller ny i forbedringsarbejdet og kvalitetsudviklingen, kan man få inspiration til sit arbejde med forbedringer. Jeg vil klart anbefale andre at lytte til podcasten, siger hun og fortsætter:

– Introduktionen var en god indledning og anledning til at få tænkt over: Kan man virkelig arbejde med forbedringsarbejdet på den samme måde, men alligevel med forskellige tilgange?

### Hvorfor podcast?

Når vi skal lære og få ny inspiration, er der en lang tradition for at bruge det skriftlige format til at formidle sine budskaber, mener vicedirektør Vibeke Rischel, og siger:

- Vi skal tænke i alle former for formater, når vi skal formidle de mange gode forbedringseksempler, der er rundt omkring i det danske sundhedsvæsen. Formålet med podcastserien er at skabe et let tilgængeligt inspirationsmateriale til hele sundhedsvæsenet, som hurtigt kan tilgås og læres af.

Og det er lytter Bente Hansen helt enig i.

– I dag er der ikke så mange muligheder for at lytte sig til viden om forbedrings- og kvalitetsarbejde. Man skal enten læse en bog eller se e-læringsprogrammer om Forbedringsmodellen. Jeg er næsten formand for fanklubben for e-læringsprogrammerne. Podcasten vil være et super godt supplement. Jeg skal helt 100 % høre alle afsnittene af podcasten, siger kvalitetschefen.



Lars Oberländer, chefkonsulent på Odense Universitetshospital, og Vibeke Rischel, vicedirektør i PS!, introducerer lytterne for alt det forbedringsarbejde, der foregår rundt om i Danmark – i podcasten Forbedringer.

## Netværk

PS! har stigende fokus på at initiere og facilitere netværk mellem aktører i det danske sundhedsvæsen. Netværksdannelse styrker PS!' rolle som knudepunkt for viden om patientsikkerhed og forbedringsmetoder.

Patientambassadørerne er et eksempel på et netværk, der har eksisteret siden 2007. Læs om Patientambassadørerne og deres 15-års jubilæum på side 12.

'Netværk for os, der forbedrer sundhedsvæsenet' samler sundhedsprofessionelle, der har gennemgået forbedringsagentuddannelsen (se side 58). Netværket tæller ved årets udgang 464 medlemmer på læringsplatformen Canvas.

I 2022 er der oprettet et nyt netværk omkring hospitalsbehandling i eget hjem.

## Netværket for hospitalsbehandling i eget hjem

I efteråret 2022 startede PS! et nyt netværk op omkring hospitalsbehandling i eget hjem. På Patientsikkerhedskonference 2022 var der en velbesøgt workshop om patientsikker hjemmebehandling, og det var bl.a. her, behovet for et netværk stod klart.

Hospitalsbehandling i eget hjem (Hospital at Home) er i rivende udvikling internationalt og nationalt. Der er stort potentiale i hjemmebehandling, og flere initiativer er i gang i Danmark. Alt peger på, at initiativerne og prioriteringen af disse vil blive større fremadrettet.

Derfor er der brug for et netværk, hvor vi kan vidensdele, sparre og lære på tværs af de initiativer og projekter, der er i gang eller skal opstartes. Det har PS! så oprettet i år.

127 personer har tilmeldt sig netværket. Der har været afholdt to netværksmøder i 2022. 52 deltog i det første møde og 41 deltog i det andet møde. Ikke alle har mulighed for at deltage i møderne, så der udsendes fyldestgørende referater.

- Deltagerne giver udtryk for et stort behov for at få kendskab til hinanden og de initiativer, der er i gang rundt omkring i landet. Det bidrager netværket til, fortæller konsulent i PS! Dorte Lee.

På møderne har der været fokus på at etablere en ramme og et fælles fundament for netværket. Derudover har medlemmerne opstartet en kortlægning af de danske indsatser med hospitalsbehandling i eget hjem.

Der har været fokus på intravenøs antibiotikabehandling i eget hjem, ligesom der har været oplæg om udvikling og drift af indsatsen i eget hjem samt drøftelser af bl.a. behandleransvar, lighed i sundhed, samarbejdet med og undervisning af hjemmeplejen og fagtekniske spørgsmål.

Der blev fra flere deltagere ytret ønske om, at PS! tager initiativ til en konference med fokus på hospitalsbehandling i eget hjem, da der er et stort behov for at dele viden og læring. Det har ført til, at det bliver en del af PS!' konference for det sammenhængende sundhedsvæsen den 20. og 21. november 2023.

## FRAMily

Selskabet udbyder kurser i metoden FRAM (Funktionel Resonans Analysis Metode), og for at understøtte den efterfølgende anvendelse, udbredelse og tilpasning af metoden i sundhedsvæsenet oprettede selskabet i november 2021 et nationalt lærings- og erfaringsnetværk FRAMily Danmark.

Formålet med netværket er at inspirere, sparre, dele viden og læring om anvendelse af metoden FRAM til nytte for forbedringsarbejdet med kvalitet og patientsikkerhed.

Netværket er åbent for alle med teoretisk indsigt og/eller praktisk erfaring med FRAM, og det er gratis at deltage. Ved årsskiftet var der 63 medlemmer fordelt over hele landet fra kommuner og det regionale sundhedsvæsen.

Netværket mødes to gange om året ved fysisk fremmøde, skiftevis på Sjælland og i Jylland/på Fyn. Årets første møde blev afholdt den 31. maj ved Universitetshospitalet i Roskilde med temaet 'Interviewet med den som udfører arbejdet', og årets andet møde ved Aarhus Kommune med temaet 'Variabilitet og tolkning af FRAM-analyser'. Ved begge møder blev der gennemgået praktiske eksempler på anvendelse af FRAM.

Der deltog 25-30 personer til hvert af møderne, og ved begge møder var der livlige diskussioner, korte indlæg, lange drøftelser og stort engagement.



*På en workshop om patientsikkerhjemmebehandling stod behovet for et nationalt netværk klart.*





25 FRAM-entusiaster deltog ved første netværksmøde.

FRAMily Danmark er tilknyttet det globale netværk FRAMily. I det globale netværk deltager ud over sundhedsvæsenet andre højrisiko-organisationer som luftfart, kernekraft, togtransport, raketteknologi samt bilindustri (selvkørende biler) fra hele verden.

Netværket understøttes af to facilitatorer: Bettina Ravnborg Thude, der er chefkonsulent og forsker ved Sønderborg Kommune og Region Syddanmark, Sygehus Sønderjylland, og Jeanette Hounsgaard, specialkonsulent ved Kvalitet og Forskning, Patientsikkerhed, i Region Syddanmark, der begge har mange års erfaring med FRAM og arbejder tæt sammen med professor Erik Hollnagel og Dansk Selskab for Patientsikkerhed.

PS! planlægger også i 2023 at afholde to netværksmøder.

Du kan læse om kurset i FRAM på side 59.

## Netværk for risikomanagere

Ved begyndelsen af covid-19-pandemien i april 2020 tog PS! initiativ til at initiere to nye faglige netværk, ét for kommunale og ét for regionale risikomanagere og patientsikkerhedsansvarlige. PS! faciliterede møder i netværket på Teams, hvor deltagerne havde mulighed for at udveksle erfaringer og gode råd i denne situation, der var ny og ukendt for alle.

Efter ønske fra deltagerne er begge netværk videreført og fortsat i 2022 med møder ca. hver anden måned. Indhold på møderne er nu bredere end pandemihåndtering og tilrettelægges med udgangspunkt i IHI's udgivelse *Leading a Culture of Safety: A Blueprint for Success*.

Der har i 2022 været afholdt fire netværksmøder i det kommunale risikomanagernetværk, som i alt har omkring 80 medlemmer. Der har også været fire møder i det regionale risikomanagernetværk, som tæller omkring 40 medlemmer. Der deltager mellem 20-30 risikomanagere og patientsikkerhedsansvarlige ved hvert møde.

## Samarbejde med de tværregionale tovholdergrupper

PS! har løbende samarbejde og dialog med 'De tværregionale tovholdergrupper for patientsikkerhed', der er nedsat af Danske Regioner for at styrke og koordinere det tværregionale patientsikkerhedsarbejde.

## Partnerskaber

---

**PS! opnår kun resultater i samarbejde og samspil med andre organisationer. Det kan både være med vores bestyrelsesorganisationer, men det kan også være med mange andre aktører både nationalt og internationalt.**

Ligesom vi har faglige følgegrupper for mange af vores projekter, er vi også selv inviteret til at deltage i styregrupper i projekter, der ledes af andre. Vi har på den måde en bred berørings- og samarbejdsflade i det danske sundhedsvæsen, ligesom vores internationale udsyn holder os opdateret på den nyeste viden inden for patientsikkerhed og forbedringsmetoder.

### Nationale samarbejdspartnere

Dansk Selskab for Patientsikkerhed samarbejder med en lang række aktører fra det danske sundhedsvæsen om at forbedre patientsikkerheden. PS! samarbejder og koordinerer fx året igennem indsatser, projekter, fokusområder, konferencer og undersøgelser med både VIVE – Det nationale forsknings- og analysecenter for velfærd, Regionernes Kliniske Kvalitetsudviklingsprogram (RKKP), Dansk Selskab for Kvalitet i Sundhedssektoren (DSKS), Dansk Selskab for Ledelse i Sundhedsvæsenet (DSS), Komitéen for Sundhedsoplysning og Dansk Selskab for Kommunikation i Sundhedsvæsenet.

PS! yder desuden støtte til studenterorganisationen Studerende for Kvalitet og Patientsikkerhed (SKOP) og bidrager til SKOP's årsmøde og månedsmøder med oplæg. SKOP hjælper desuden selskabets sekretariat i forbindelse med patientsikkerhedskonferencen.

PS! samarbejder med og yder støtte til Patientambassadørerne, der netop har haft 15-årsjubileum. Læs om Patientambassadørerne på side 12.

Andre partnerskaber fremgår under projekter og øvrige aktiviteter.

### Projektforslag

Selskabet samarbejder med en række organisationer om at udvikle og finde finansiering til nye projekter, der kan forbedre patientsikkerheden. Nedenfor nævnes nogle af de organisationer, vi har samarbejdet med i 2022 – både om projekter, der er blevet til noget, men også om projekter, der endnu mangler finansiering.

#### Nationalt Videnscenter for Demens

PS! har fx i samarbejde med Nationalt Videnscenter for Demens fået midler fra Helsefonden til at udvikle en pakke om sundhed og demens, der skal styrke de kompetencer, sundhedsfagligt personale skal have for at kunne identificere, observere og handle på helbredsproblemer og nyopstået sygdom hos borgere med demens. Pakken vil udgøre det faglige grundlag og blive testet i et projekt om styrkelse af det sundhedsfaglige og patientsikkerhedsfaglige perspektiv i arbejdet med borgere med demenssygdomme – Sikker sundhed for borgere med demens - som Nationalt Videnscenter for Demens og PS! igangsætter i begyndelsen af 2023 i 10 kommuner, og som Fremfærd finansierer.

#### Aarhus Kommune og Aarhus Universitetshospital

PS! har i samarbejde med Aarhus Kommune og Aarhus Universitetshospital ansøgt Sygeforsikringen "danmark" om midler til at kortlægge hvilke patientsikkerhedsmæssige risici, der er forbundet med brug af dosisdispenseret medicin, der er maskinelt dispenseret på apotek. Det er meningen, at projektet skal udarbejde anbefalinger, der skal pege både på de fordele og ulemper for patientsikkerheden, der er ved brug af dosisdispenseret medicin. Selskabet modtog i december desværre afslag fra Sygeforsikringen "danmark", men der arbejdes videre med at finde finansiering til projektet.

### **En række interessenter**

Sammen med en række interessenter har PS! bidraget til en ansøgning til Sygeforsikringen "danmark" om etablering af en "andelsforening" for sundhedsdata. En andelsforening for sundhedsdata skal fremme viden og forståelsen for, hvordan samfundet kan blive bedre til at udvikle og målrette sundhedstilbud til borgeren på en ansvarlig og omkostningseffektiv måde baseret på borgernes egne data. 'Folkesundhed.dk' vil således sætte borgeren i centrum, både som bruger og ejer af egne data.

En styrket anvendelse af borgernes egne data under borgerens egenkontrol er en gevinst for den enkelte borger. Borgeren vil både opleve at få tilbudt mere relevante services og tilbud, men også større indflydelse på og indsigt i deres egen behandling og de beslutninger, som træffes omkring deres eget liv. Der er i første omgang modtaget afslag på ansøgningen fra Sygeforsikringen "danmark". Der arbejdes videre med at finde finansiering til projektet.

### **Ældre Sagen, Faglige Seniorer og Lungeforeningen**

PS! arbejder med at finde finansiering til et civilsamfundsprojekt, der skal understøtte, at flere borgere får taget samtalen om den sidste tid. I samarbejde med Ældre Sagen, Faglige Seniorer og Lungeforeningen har PS! udarbejdet et projektforslag, der skal udvikle et let tilgængeligt og let anvendeligt materialesæt, der hedder "Tag Samtalen om Døden", der skal understøtte, at flere danskere får taget samtalen om den sidste levetid med deres pårørende om deres ønsker til den sidste tid.

Døden er stadig i betydelig grad et tabu i det danske samfund, og det betyder, at mange danskere ikke får en død i overensstemmelse med deres ønsker. Materialesættet skal hjælpe danskerne med bl.a. at forholde sig til ønsker til behandling i den sidste levetid, til hvordan og hvor man ønsker at tilbringe den sidste tid, til arv og organdonation, og til hvilke ønsker man har til ritualer i forbindelse med døden. Tilgangen i projektet er at samarbejde med Lungeforeningen, Ældre Sagen og Faglige Seniorer i en samudvikling og spredning af materialet. Det er endemålet, at "Tag Samtalen Om Døden"-sættet stilles gratis til rådighed for alle organisationer og foreninger i Danmark.

### **Hvidovre Hospitals Akutmedicinsk Forskningsafdeling og CAMES**

PS! har i 2022 indgået et samarbejde med Hvidovre Hospitals Akutmedicinsk Forskningsafdeling og CAMES om chefkonsulent Simons Tulloch ph.d., der vil fokusere på bedre at forstå den rolle, psykologisk sikkerhed spiller for klinisk og administrativt personale på en akutafdeling, der er engageret i implementeringen af en ny plejemodel. Arbejdet vil tage minimum tre år og vil foregå hos Københavns Universitet. Finansiering til arbejdet kommer fra Hvidovre Hospital, CAMES og PS!.

## **Internationale partnerskaber, alliancer og netværk**

PS! indgår i flere internationale partnerskaber, alliancer og netværk. Selskabets internationale engagement og fokus bidrager med ny viden, metoder og inspiration til i praksis at løse eksisterende patientsikkerhedsudfordringer. Ligesom det internationale arbejde bidrager til, at PS! kan udbrede de flotte resultater og projekter, der foregår i det danske sundhedsvæsen.

På den måde fungerer selskabet som et internationalt og nationalt knudepunkt for viden og anvendelse af metoder til forbedring af kvalitet og patientsikkerhed.

Alle samarbejderne bidrager på forskellig vis til at opfylde de 3 roller, der er defineret for selskabets arbejde i strategien: ekspert, inspirator og facilitator.

### **Institute for Healthcare Improvement (IHI)**

Selskabet har siden 2009 haft en strategisk partnerskabsaftale med Institute for Healthcare Improvement (IHI) fra USA. Partnerskabet har givet selskabet adgang til et stort internationalt netværk med nogle af verdens mest ambitiøse organisationer inden for kvalitet og patientsikkerhed. Her har selskabet kunnet hente ny inspiration og dele erfaringer og resultater fra det danske sundhedsvæsen med et internationalt netværk.

Som et led i det strategiske partnerskab i 2022 har selskabet benyttet adgangen til det store internationale netværk til at arrangere en række webinarer, der har haft fokus på at dele internationale erfaringer og læringer med det danske sundhedsvæsen. Flere af webinarerne er også blevet brugt som platform til at sprede erfaringerne fra danske frontløbere inden for patientsikkerhed. Se webinarerne på side 19.

Selskabet har desuden bidraget med blogindlæg til IHI's hjemmeside. Vibeke Rischel har bl.a. skrevet et blogindlæg om erfaringerne med at reducere dokumentationen i Sønderborg Kommune. Blogindlægget er i top-5 over de mest læste blogindlægs på IHI's hjemmeside, der årligt har mere end 175.000 besøgende.

På den måde er det strategiske samarbejde også med til at understøtte udbredelsen af danske resultater og projekter til et internationalt publikum.

PS! er strategisk partner for konferencen International Forum Copenhagen 2023, som IHI og britiske BMJ står bag. Læs mere om det på side 22.

### **Health Improvement Alliance Europe (HIAE)**

En del af partnerskabet med IHI består i, at selskabet er medlem af IHI's europæiske alliance - Health Improvement Alliance Europe (HIAE) - som PS! også har været med til at stifte.

Den europæiske alliance består af en lang række hospitaler og organisationer fra hele Europa. Traditionelt mødes netværket to gange om året for at dele læring om og perspektiver på patientsikkerhed og kvalitet.

I november 2022 var PS! vært for det halvårige møde i København. På mødet fik PS! sparring på sin nye strategi. Netværksmødet blev desuden brugt til at vise det danske sundhedsvæsen frem for netværket. Dette blev gjort på 3 forskellige site visits. Der var bl.a. site visit til Amager og Hvidovre Hospital, der fortalte om 72-timers behandlingsansvaret og samarbejdet mellem hospitaler og kommuner.

HIAE organiserer desuden en række arbejdsgrupper, der er centreret omkring forskellige emner, hvor flere af selskabets konsulenter deltager. Der er bl.a. arbejdsgrupper om staff well-being, sikkerhed for sundhedsvæsenets ansatte, sammenhæng i sundhedsvæsenet og ulighed i sundhed. I arbejdsgrupperne fremlægger de forskellige medlemsorganisationer, hvordan de arbejder med fx at forbedre sikkerheden for de ansatte i sundhedsvæsenet.

### **The Scottish Quality and Safety Fellowship**

Siden 2014 har Selskabet/PS! gennem partnerskab med NHS Education Scotland rådet over et antal pladser på The Scottish Quality and Safety Fellowship Programme og bistår Danske Regioner med at udvælge danske deltagere til uddannelsen. Der er stor interesse for deltagelse og i 2022 var der 8 ansøgere til de tre pladser som PS! havde til rådighed.

Uddannelsen henvender sig til klinikere, der arbejder med patientsikkerhed og forbedringer. Uddannelsen faciliteres af NHS Education for Scotland og tager i alt 10 måneder.

### **Internationalt netværk om diagnosesikkerhed**

PS! er ved at starte og opbygge et internationalt netværk om diagnosesikkerhed sammen med kolleger fra NHS England og NHS Scotland. PS! og Patienterstatningen offentliggjorde i 2019 rapporten "Veje til bedre diagnoser", der for første gang kortlagde omfanget af diagnosticeringsfejl i det danske sundhedsvæsen. Rapporten viste, at der årligt er cirka 760 personer, der får erstatning for skader som følge af fejldiagnosticering, heraf ca. 63 personer, der dør som følge af patientskaden. Efterfølgende har PS! arbejdet for at udvikle løsningsmodeller til at håndtere diagnoseproblematikken.

## **Projekter**

---

I det følgende fremhæver vi særligt de projekter, der er påbegyndt eller afsluttet i 2022, og giver en kort beskrivelse af de projekter, der var aktive i 2022.

### **Igangværende projekter**

#### **I sikre hænder**

15 kommuner har siden efteråret 2020 deltaget i 3. runde af et af PS!' største forbedringsprogrammer I sikre hænder. Målet med I sikre hænder er at give borgerne i ældreplejen en sikker pleje og behandling ved bl.a. at reducere medicineringsfejl, tryksår, fald og infektioner og at opbygge en varig platform for forbedringsarbejde i kommunerne.



## **I sikre hænder**

---



Programmet skulle oprindeligt være afsluttet i slutningen af 2022. Covid-19-pandemien har gjort det vanskeligt for de 15 kommuner at nå i mål. Med styregruppen er der aftalt en forlængelse inden for den eksisterende økonomiske ramme med tre måneder, og programmet fortsætter derfor til udgangen af marts 2023.

I sikre hænder begyndte med 5 pilotkommuner i 2013 og udvidede i 2016 med 13 kommuner - med afslutningen af I sikre hænder 3 vil en tredjedel af landets kommuner have været en del af forbedringsprogrammet.

På den Internationale Stop Tryksårsdag i 2022 blev den tidligere I sikre hænder-kommune Greve Kommune et eksempel på, at forbedringsarbejdet kan leve videre efter programmets afslutning. For nylig kunne afdelingen Lærkehuset på Strandcentret fejre, at de havde rundet 800 dage uden tryksår til en eneste beboer. Næsten alle afdelinger har haft 300 dage uden tryksår, 4 har over 1.000 dage, og på en enkelt afdeling er det over 1.825 dage siden, der har været tryksår.



*I 800 dage har ikke en eneste beboer i afdelingen Lærkehuset på Strandcentret i Greve Kommune haft et tryksår. Det fejrede afdelingen for nylig med god gammeldags æblekage.*

## Klar til samtalen

Siden 2017 har PS! sat fokus på Klar til samtalen – at flere borgere og patienter får en sidste værdig tid. Sundhedsprofessionelle skal være klar til samtalen med de ældste og de mest syge om deres ønsker, så der bliver så høj en grad af overensstemmelse mellem ønskerne og den behandling og pleje, der faktisk gives, som muligt. Patienter oplever bedre kvalitet i behandlingen i deres sidste tid, når der er sket en tidlig afklaring af behandling og pleje. Men forskning og klinisk erfaring viser, at disse samtaler ikke er implementeret systematisk i den kliniske praksis, og der er derfor et behov for at arbejde med området.

Hvis ikke der er taget stilling til behandlingsniveau, risikerer man, at patienten udsættes for uønsket og belastende livsforlængende behandling og evt. genoplivningsforsøg med dårlig prognose. Andre problematikker i ældreplejen kan være overmedicinering, polyfarmaci og unødige indlæggelser af ældre mennesker. Det er u hensigtsmæssigt for patienten, men også for sundhedsvæsenet, der bruger unødige ressourcer på overbehandling.

I 2022 har indsatsen særligt koncentreret sig om to projekter. Dertil kommer en række oplæg, som du kan læse mere om på side 32.

Projekt Livets Afslutning i kommunerne Viborg, Silkeborg og Skive samt Hospitalsenheden Midt har skabt stor opmærksomhed, da det på tværs af sektorgrænser har rustet sundhedspersonale til den svære samtale. Livets Afslutning har blandt andet modtaget Danske Regioners pris for Årets Borgerinddragende Initiativ og Kommunal Sundheds pris Den Gyldne tråd i 2022. I forbindelse med uddelingen af Den Gyldne Tråd sagde Pia Kürstein Kjellberg, projektchef i VIVE og medlem af dommerkomiteen:

**Klar t!**   
**samtalen**

- Det er et eksempel på et godt og velfungerende tværsektorielt samarbejde omkring en problemstilling, som vedrører os alle. Både for de døende, deres familier og medarbejdernes skyld er der i den grad brug for, at sektorerne står sammen om at skabe gode borgerforløb. Dette projekt udmærker sig ved, at der arbejdes systematisk på at forbedre indsatsen i samarbejdet på tværs af sektorer. (Kilde: Kommunal Sundhed)



Dansk Selskab for Patientsikkerhed er medprojektleder på Projekt Livets Afslutning, der har modtaget initiativprisem Den Gyldne Tråd. Prisoverrækkelsen skete ved KL's Sundhedskonference i Kolding 20. april.



Hjemmeplejen i Distrikt Midt til undervisning i forbindelse med Projekt Livets Afslutning fulgte med i livestreaming af prisoverrækkelsen for årets borgerinddragende initiativ.

I Aalborg Kommune har et implementeringsprojekt sikret, at medarbejdere på 30 plejehjem er blevet klar til samtalen.

Flere projekter med grobund i Klar til samtalen er begyndt i 2022 og fortsætter ind i 2023. I Region Sjælland er projektet Tidlig og koordineret palliativ indsats i samarbejde med Slagelse Sygehus, Næstved kommune og e-hospitalet sat i gang. På Sjælland Universitetshospital skal hele sygehuset løftes med henblik på basal palliation. Et nyt projekt Livets Afslutning er blevet etableret i Nord-klyngen, som består af Regionshospitalet Nordjylland og Brønderslev, Frederikshavn, Hjørring og Læsø kommuner.

## Afsluttede projekter

### Kvalitet og forenkling af dokumentation

Det er muligt at skabe mere tid til pleje, nærvær og inddragelse af borgerne ved at arbejde med kvalitet og forenkling af dokumentation. Det viser erfaringer fra et projekt i Sønderborg Kommune. Her er bl.a. afskaffet 92 papirskemaer, ryddet op i arbejdsgange og skabt en kultur, der er baseret på tillid, ikke kontrol. Det betyder mere tid og tryghed hos borgerne i ældreplejen.

"Forenkling og kvalitet styrker omsorg og nærvær for borgeren" er titlen på projektet, der blev afsluttet i 2022. Formålet har været at finde en metode til at frigive mere tid til pleje, omsorg og nærvær til den enkelte borger i ældreplejen gennem forenkling af dokumentation. Projektet begyndte som et pilotprojekt, men er nu ved at blive spredt til alle 3.000 borgere på området.

Undervejs i projektet er 92 papirskemaer fjernet, hvoraf 74 papirskemaer er udgået helt, mens de resterende er integreret i det elektroniske system. Antallet af interne beskeder er halveret, 10 ændringer i digitale arbejdsgange har sparet tid og givet bedre arbejdsgange, og der er skabt en grundlæggende kultur, der er baseret på tillid frem for kontrol. Frem for alt tilbringer medarbejderne nu mere tid hos borgerne, som de inddrager i dokumentationen. Det giver tryghed for borgerne, og det mindsker risikoen for fejl, at der dokumenteres på stedet. For blot at nævne nogle af de resultater, der er kommet ud af projektet.

**BEVILLING:** Sundhedsstyrelsen  
**PROJEKTPERIODE:** Februar 2021 – juni 2022  
**PROJEKTLEDER:** Sønderborg Kommune  
**PROJEKTPARTNERE:** PS!

– Vi hører næsten dagligt historier om, hvordan manglen på arbejdskraft i sundhedsvæsenet påvirker ventetider, arbejdsmiljø og patientsikkerhed. Mange indsatser skal bringes i spil for at løse de komplekse udfordringer, og reducere af spild er en af dem. Erfaringerne fra Sønderborg Kommune viser, at det er muligt at frigive tid til pleje og nærvær, hvis der ses grundigt på processer, arbejdsgange og kultur, siger Inge Kristensen, direktør i PS!

Hun understreger, at vi ikke skal lade være med at dokumentere, men at øvelsen består i at skabe en bevidsthed om, hvad vi dokumenterer og hvorfor:

– Dokumentation er en del af kerneopgaven, men lige som alt andet, vi foretager os, skal vi selvfølgelig sikre os, at vi har de arbejdsgange, der er mest enkle og hensigtsmæssige. Det er respekt for både borgere og medarbejderes tid og er dermed også godt for borgernes tryghed og sikkerhed.

PS! har været samarbejdspartner i projektet og har bistået Sønderborg Kommune med workshops og sparring. Derudover har vi stået for foranalysen i kommunen og har dermed bidraget med et grundigt blik udefra, som kan være værdifuldt, når der i en organisation skal sættes gang i en proces omkring kvalitet og forenkling af dokumentationen. Det er en forudsætning for et succesfuldt forbedringsarbejde, at der er grundig viden om, hvad det er for et problem, der skal løses, og hvad det er, der ønskes forbedret. Dokumentation er en kompleks størrelse, og der er mange forhold, der spiller ind.

– Det er let at komme til at bygge ovenpå og både overdokumentere og dobbeltdokumentere for at helgardere. At sende beskeder til alle for en sikkerheds skyld, eller lade beskeder stå som ubehandlede, så vi er sikre på, at de ses af den næste. Derfor er det vigtigt ikke kun at rydde op i papirkemaer, men også i processer og arbejdsgange. Og at skabe en kultur baseret på tillid, hvor vi forventer, at alle gør det, der er aftalt. Det i sig selv gør en del dokumentation overflødig. Kulturændringen gør, at der ikke bliver fyldt på igen, og det er måske den, der vil have størst betydning på sigt i Sønderborg Kommune, siger Inge Kristensen.

PS! har udgivet et katalog med erfaringer og indsatser fra projektet i Sønderborg Kommune, som forhåbentlig kan tjene til inspiration for andre på social- og sundhedsområdet, der ønsker at arbejde med forenkling og kvalitet af dokumentation og derved skabe mere tid og nærvær for borgere og patienter. Læs mere under Udgivelser på side 34.

[Læs mere og hent inspirationskataloget på patientsikkerhed.dk/kvalitetogforenkling](https://patientsikkerhed.dk/kvalitetogforenkling)

### Kommunikation om kvalitet og forenkling af dokumentation

Resultaterne fra projektet blev offentliggjort den 13. september 2022, hvor det fik bred medieopmærksomhed. DR bragte bl.a. historien i både nyheder og morgenflade på P1 samt i TV Avisen. I løbet af september blev projektet også omtalt i både regionale og landsdækkende medier som TV 2, TV Syd, JyskeVestkysten, Kristeligt Dagblad, Zetland og P1-podcasten Sundhedens Time samt i specialmedier som Kommunal Sundhed, Danske Kommuner, Dansk Sygeplejeråd, Danske Ældreråd og Magasinet Pleje.

PS!' formandskab havde en kronik i Jyllands-Posten med overskriften "Stop spild: Ressourcerne i sundhedsvæsenet kan og skal bruges bedre", hvori erfaringerne fra Sønderborg Kommune også blev fremhævet som et bud på, hvordan vi ved at reducere spild kan øge kvalitet og patientsikkerhed for borgere og patienter.



Som optakt til valgkampen fremhævede flere politikere også projektet i Sønderborg Kommune. Bl.a. havde daværende social- og ældreminister Astrid Krag et debatindlæg i JyskeVestkysten med overskriften "Sønderborg viser vejen for, hvordan registreringer i ældreplejen kan halveres". Folketingskandidater fra både Moderaterne og Dansk Folkeparti opfordrede ligeledes til at se mod Sønderborg for inspiration på henholdsvis sociale medier og i debatindlæg i Sjællandske Nyheder.

*“Det er et virkelig stærkt resultat, at Sønderborg Kommune med midler fra vores første finanslov er godt i gang med at fjerne bureaukrati, så der kommer større fokus på*



*nærvær og omsorg i ældreplejen. 74 skemaer kasseret og halvering af beskeder er vigtige ændringer, for medarbejdernes tid kan kun bruges én gang, og god velfærd skabes ikke med et hak i et papirskema. God velfærd skabes med udgangspunkt i den enkelte ældres behov og ønsker. Godt hjulpet på vej af medarbejderens faglighed.”*

*– Daværende social- og ældreminister Astrid Krag, september 2022*

I november bragte IHI blogindlægget "Alleviating the Burden of Documentation to Focus on What Matters" af PS! vicedirektør Vibeke Rischel om erfaringerne fra Sønderborg Kommune. Blogindlægget er set over 5.500 gange og er i top 5 over IHI's mest læste indlæg fra 2022.

## Mental sundhed for sundhedsprofessionelle

Er du OK? Det spørgsmål har de 325 medarbejdere på Afdelingen for Bedøvelse, Operation og Intensiv Behandling på Herlev Hospital øvet sig i at stille hinanden i forbindelse med projektet Mental sundhed for sundhedsprofessionelle, der blev afsluttet i 2022.

– Godt kollegaskab er en af de vigtigste forebyggende faktorer for mental sundhed. Det viser faglitteraturen og erfaringer fra andre brancher som militær og politi. Men medarbejderniveauet er ikke det eneste, der skal i spil. Ledelsen og selve organisationen skal understøtte arbejdet, hvis det skal lykkes, siger Doris Østergaard, der er professor hos Copenhagen Academy for Medical Education and Simulation (CAMES).



Projektet har anvendt og videreudviklet to kendte redskaber – to forskellige typer samtaler – som er bygget på psykologiske teorier og erfaringer:

- 1) Den støttende, kollegiale samtale, som er en uformel samtale mellem to kollegaer, hvor den ene taler, og den anden forholder sig aktivt lyttende.
- 2) Defusing, som er en fortrolig samtale blandt flere, fx et team, som afholdes kort tid efter en konkret, kritisk situation.



*Den støttende, kollegiale samtale er en kort samtale om det, der brænder på. Det er en samtaleform, hvor det er vigtigt, at den ene forholder sig aktivt lyttende, mens den anden fortæller.*



*Defusing er en fortrolig, opfølgende samtale, der bl.a. har til formål at få et fælles billede af forløbet og afdække, om der er brug for opfølgning eller en timeout, hvilket kan have betydning for patientsikkerheden.*

En spørgeskemaundersøgelse før og efter projektet viser, at halvdelen af respondenterne nu er mere opmærksomme på kollegaers behov for at tale om vigtige emner. En tredjedel mener, at projektet har medført øget kollegaskab i afdelingen, og 78 % af medarbejderne, som har gennemført de støttende, kollegiale samtaler, har tilkendegivet, at de har haft stor eller meget stor betydning for dem. Derudover har projektet generelt øget lederes og ansattes opmærksomhed på at spørge ind til hinanden, lytte og give støtte.



*“Det er en præmis, at man som ansat i sundhedsvæsenet er udsat for høje følelsesmæssige krav, men vi skal ikke have folk til at udvikle teflon. Vi skal kunne stille et sikkerhedsnet op og anerkende, at det kan man godt håndtere, hvis vi passer på hinanden. Men vi kan ikke bare lade være med at tale om det, for så er jeg bange for, at man brænder ud”*

*– Pernille Cedergreen, cheflæge på Afdeling for Bedøvelse, Operation og Intensiv Behandling på Gentofte Hospital*

Projektets overordnede formål var at styrke den mentale sundhed hos medarbejdere i sundhedsvæsenet og give sundhedsprofessionelle bedre redskaber til at klare de psykiske belastninger, som jobbet kan indebære.

Opgørelser fra bl.a. Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø viser, at den mentale sundhed for sundhedsprofessionelle i stigende grad er presset. Når den sundhedsprofessionelle er mentalt ude af balance, kan det have negative konsekvenser for ikke kun den enkelte, men også for teamet, patientsikkerheden, organisationen og i sidste ende økonomien.

**BEVILLING:** Velliv Foreningen og Helsefonden

**BELØB:** Hhv. 1,9 mio. kr. og 230.000 kr.

**PROJEKTPERIODE:** Oktober 2020 – maj 2022

**PROJEKTLEDER:** PS!

**PROJEKTPARTNERE:** Afdelingen for Bedøvelse, Operation og Intensiv Behandling på Herlev Hospital og Copenhagen Academy for Medical Education and Simulation (CAMES).

– Vi ved, at der er en sammenhæng mellem medarbejdernes mentale sundhed og den kvalitet og sikkerhed, patienter og borgere møder. Når du er mentalt presset, er din evne til at fungere optimalt og tage gode beslutninger udfordret. Det kan derfor ikke betale sig på nogen parametre ikke at arbejde med mental sundhed, Inge Kristensen, direktør i PS!

PS! håber nu at udbrede erfaringerne til flere dele af sundhedsvæsenet og har i den forbindelse udgivet et generisk forbedringsforløb i samarbejde med CAMES.

– Det her kræver ikke store investeringer, men ledelsesmæssig opbakning, systematik og fokus. Det er altså en relativt lille in-

tervention, hvor vi lærer at lytte og støtte og ikke bare handle. Det kan have stor betydning for medarbejdernes trivsel og mentale sundhed. Og dermed også for sikkerheden for patienter og borgere, siger Inge Kristensen.

Resultaterne fra projektet blev bl.a. omtalt i Sundhedsmonitor og i et debatindlæg i Altinget.

[Læs mere og hent forbedringsforløbet på patientsikkerhed.dk/mentalsundhed](https://patientsikkerhed.dk/mentalsundhed)

## Medicinsikre botilbud

I 2022 kom Sundhedsstyrelsen med 37 anbefalinger til en 10-årsplan for psykiatrien. Her lyder nr. 33: "En øget specialisering af socialpsykiatriske indsatser til mennesker med de sværeste psykiske lidelser og mest komplekse problemer", hvor det bl.a. anbefales at trække på viden og erfaringer fra Medicinsikre botilbud i iværksættelsen af tiltag, der skal sikre en bedre håndtering af medicin i tilbuddene.

Der er også gode erfaringer at trække inspiration og læring fra i det toårige projekt, der blev afsluttet i 2022. I Medicinsikre botilbud har 15 botilbud fra 10 kommuner arbejdet med at højne sikkerheden for borgere på botilbud i forbindelse med håndtering af borgernes medicin. Helt konkret har det handlet om at reducere antallet af medicinfejl. Og de er lykkedes med at skabe forbedringer for borgerne. Men også med at styrke det tværfaglige samarbejde, trivlsen og arbejdsglæden.

Det er veldokumenteret, at der er udfordringer i relation til medicin og medicinering på botilbud. Bl.a. har erfaringsopsamlinger fra Styrelsen for Patientsikkerheds risikobaserede tilsyn vist, at medicin og medicin håndtering på bosteder hører til et af

de største risikoområder inden for patientsikkerhed. Det er samtidig velbeskrevet, at borgere på botilbud i gennemsnit har et større forbrug af lægemidler end den øvrige befolkning.

Borgere på botilbud kan have mange samtidige psykiske og somatiske sygdomme, hvilket sammen med et lavt funktionsniveau betyder, at medicinering kan være endog endnu vigtigere at have fokus på end ved andre grupper af borgere. Samtidig kan en forbedret indsats vedr. medicin håndtering bidrage til at reducere den ulighed i sundhed, der er gældende for gruppen, og også til at forebygge fx udadreagerende adfærd i forhold til andre borgere og personale.

**BEVILLING:** Fremfærd Borgere med særlige behov

**BELØB:** 2,5 mio. kr.

**PROJEKTPERIODE:** Oktober 2020 – december 2022

**PROJEKTLEDER:** KL, FOA og Socialpædagogerne

**PROJEKTPARTNERE:** PS! har været gennemgående ekstern leverandør ift. projekt- og processtøtte.

**DELTAGENDE KOMMUNER:** Assens, Frederikshavn, Holstebro, København, Norddjurs, Rebild, Ringkøbing-Skjern, Skive, Slagelse og Vesthimmerland.



Sygeplejerske Hanne Lildal Mejlholm (tv.) og socialfaglig administrativ medarbejder Camilla van Doorn Schmidt (th.) fra Vesthimmerlands Kommune fortalte i oktober 2022 om deres erfaringer, resultater og afprøvede redskaber ifm. Medicinsikre botilbud på konferencen Sundhed i sociale tilbud, der var arrangeret af Komponent.

## Resultater og læring

Gennem projektet har de deltagende botilbud opnået:

### Viden om medicinering

Deltagere fra hver kommune har modtaget undervisning ved et apotek med anvendelse af undervisningsmateriale, der er udviklet af Apotekerforeningen. Undervisningsforløbet på fem dage har været en øjenåbner for deltagerne, hvor kompleksiteten i medicinering blev tydelig, og den nye fælles viden har medvirket til en fælles platform. Kompetenceudvikling i medicinsikkerhed har på stort set alle botilbud givet en anden dialog om opgaven og en anden tværfaglig forståelse af principperne i og omfanget af medicinering.

### Viden om sikre arbejdsgange

For at skabe forbedringer er det nødvendigt først at afdække de lokale arbejdsgange for processerne i medicinering. Alle botilbud har forholdt sig til hvert trin i medicineringsprocessen, og hvor relevant er der udarbejdet en arbejdsgangsanalyse efterfulgt af en årsagsanalyse. Alle botilbud har arbejdet med arbejdsgange for dispensering og administration, som er de mest centrale processer, hvor administration af medicin spiller en særlig rolle, da det involverer alt personale.

Det er nyt for botilbuddene at kende egne data – og derved at gå fra ”synsninger” til fakta. Fejringer, når et mål er nået, har skabt motivation og arbejdsglæde. Kompetenceudviklingen i at skabe sikre arbejdsgange har givet en forståelse af betydningen af at tale faktuel om egen praksis og værdien ved at anvende systematikken i at skabe forbedringer.

### Tværfagligt samarbejde

Da kommunerne søgte om at blive en del af projektet, stod det klart i ansøgningerne, at der var et generelt behov for at styrke den tværfaglige indsats, da her er tale om borgere, der er multisyge og multimedicinerede i en kontekst, hvor botilbud primært er bemandet med pædagogisk personale. Ved afslutning af projektet er det tydeligt, at den tværfaglige forståelse af og viden om betydningen af medicinering er ændret radikalt.

Igennem projektperioden er der sket en markant ændring i det tværfaglige samarbejde og en klar ændret anvendelse af de pædagogiske og sundhedsfaglige kompetencer. Ændringerne har vist sig ved dialogen om den fælles opgave og en ændret tværfaglig forståelse af betydningen af at anvende begge kompetencer. Det kræver specifikt kendskab til borgerne at kunne observere ændret adfærd, da borgerne ofte har intet eller begrænset sprog. Her har det pædagogiske personale særlige kompetencer, mens det sundhedsfaglige personale har en opgave i at indgå i dialog og reagere på observationer fra det pædagogiske personale.

Det har givet en synergi og styrke, at de forskellige fagligheder anvendes anderledes i hverdagen til fordel for borgerne og personalets trivsel.

### Ændret kultur

Der er opbygget en ændret læringskultur, hvor der er sket en øget læring af de rapporterede utilsigtede hændelser. Det har været en proces at tale om, at data anvendes til læring og ikke til kontrol. Men nu er det almindeligt, at de rapporterede hændelser indgår i personalemøder.

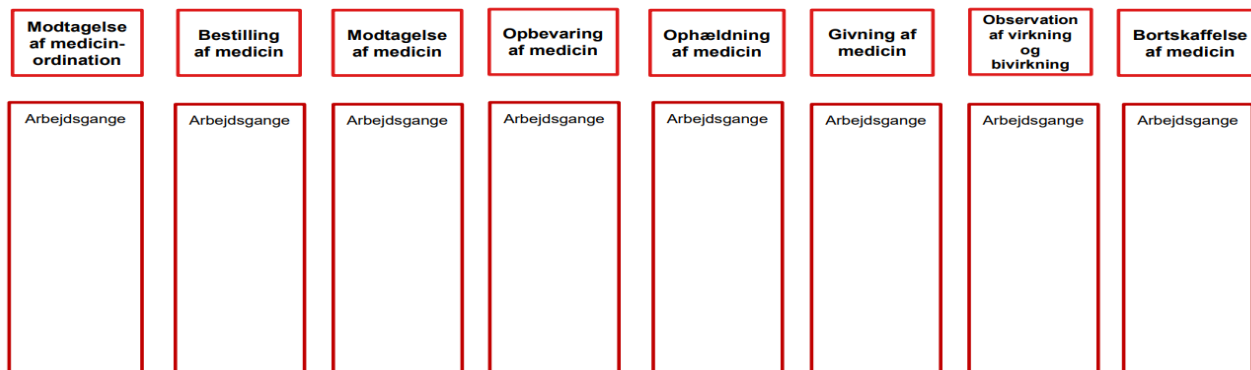
### Færre medicinfejl

Opindeligt var det overordnede mål for projektet, at botilbuddene skulle opnå 300 dage uden medicineringsfejl, der krævede lægekontakt. På grund af personalets sammensætning er det dog ofte et krav, at lægen skal kontaktes, og derfor er der i stedet udarbejdet lokale mål.

Her er et udsnit af de resultater, botilbuddene har opnået ift. medicineringsfejl:

- Botilbuddene har samlet data på, om de har haft medicineringsfejl, der har ført til ændret observation af borger. Det har kun ét af de 15 botilbud haft, da en borger skulle observeres et døgn i egen bolig. Øvrige botilbud har ikke haft hændelser, der førte til øget observation af borger.
- Et botilbud har haft hhv. 38 og 60 dage uden medicineringshændelser i 2022. Et andet havde ingen hændelser i april 2022 – al medicin var givet og administreret til tiden. Et tredje botilbud har haft en periode på 38 dage uden medicinfejl.
- Et botilbud har haft én hændelse (i kategorien mild eller ingen skade) på én måned ud af 420 administrationer.
- Et botilbud har haft et år uden dispenseringsfejl. Et andet botilbud har fulgt data i halvandet år, hvor længste periode er 17 uger uden dispenseringsfejl for i alt 33 borgere.
- Et botilbud har haft 15 uger uden administrationsfejl.

## Medicinprocessen



Dansk Selskab for PatientSikkerhed **PS!**

Visningen af de forskellige trin i medicineringsprocessen har bidraget til at give deltagerne overblik over kompleksiteten i den samlede medicineringsproces fra medicin er ordineret til medicinrester eventuelt skal kasseres. Gennemgangen af hvert trin har ligeledes afdækket variationer i arbejds-gange.

### Det har gjort indtryk på projektdeltagerne

Den 22. november 2022 blev det syvende og sidste læringstræf i Medicinsikre botilbud afholdt. Her blev deltagerne bedt om at skrive "postkort" om noget, der har gjort indtryk på dem undervejs i projektet.

Vi bringer her et udpluk:

- "At arbejds-gange har stor betydning for, at ting lykkes, samt at det er her, vi bliver klogere på vores processer."
- "Det er først nu, jeg forstår, hvor omfattende en opgave det er at give medicin."
- "Kolleger kommer og stiller mig spørgsmål om medicin, som de ikke før har stillet mig."
- "En kollega, hvor der var meget modstand på projektet, jubler nu efter 2 år, når hun ser data for, at det lykkes."
- "Jeg har været overrasket over den virkning, patientsikkerhedskalender har i forhold til reducere af UTH'er."
- "Da vi knækkede koden på at få påbuddet fra STPS ind i projektet."
- "Apotekerkursus gav mig mange ahaoplevelser og indsigt i, hvor vi manglede tydeligere retningslinjer."
- "Samarbejdet mellem sundhedspersonale og pædagoger er styrket. Kulturkløften er blevet mindre."
- "Alles indsats er lige vigtig i medicin-håndteringsprocessen."
- "Er stolt af at være en del af at ændre fejlfindingskultur til læringskultur."
- "Vores leder tog initiativ til, at centeret betalte kagemand til hele personalegruppen. – Belønning motiverer."
- "Det, der har gjort størst indtryk på mig, er kulturændringen og styrkelse af det tværfaglige samarbejde. Vi arbejder nu bedre og mere sikkert sammen om patientsikkerheden for borgerne."

### Medieomtale

Siden Medicinsikre botilbuds begyndelse har der været bragt artikler om bostedernes arbejde hos Viden på Tværs og PS!. Men også andre medier har skrevet om Medicinsikre botilbud i løbet af projektperioden: Herning Folkeblad, Fagbladet Farmaci, Landsforeningen for sociale tilbuds medlemsblad Gi' LOS, Kommunal Sundhed og Fremfærd-organisationerne selv: Fagbladet FOA og Socialpædagogen, ligesom Socialpædagogernes podcast har haft en episode om projektet og om vigtigheden af socialpædagogisk faglighed ifm. medicin-håndtering.

PS! har desuden lavet en video fra projektet, som blev bragt hos både Viden på Tværs og PS! samt omtalt i Kommunal Sundhed. I videoen besøger vi boformen Søparken i Rebild Kommune, som på daværende tidspunkt ikke havde haft en medicinfejl, der krævede lægekontakt i over ni måneder. Videoen viser bl.a., hvordan den klare rollefordeling mellem de forskellige fagligheder på tilbuddet har stor betydning for borgernes medicinsikkerhed.



Videoen blev vist for et internationalt publikum på konferencen International Forum on Quality and Safety in Healthcare, som blev afholdt i Göteborg i juni 2022. Der skete i forbindelse med en præsentation om "Up-stream: Improving Safety and Quality in Community Care across Denmark", som Inge Kristensen, direktør i PSI!, og Vibeke Rischel, vicedirektør i PSI!, gav for en fyldt sal med over 100 tilskuere.



I videoen fra boformen Søparken i Rebild Kommune ser vi bl.a. socialpædagog Betina Madsen spritte en borgers hænder af efter øjendråber, mens social- og sundhedsassistent Sara Svendsen hjælper.

I slutningen af marts 2023 udkommer en opsamling med erfaringer og resultater fra projektet til inspiration for andre kommuner og botilbud, der ønsker at arbejde med medicinsikkerhed for borgerne.

Derudover har Helsefonden givet penge til et nyt projekt, der bl.a. anvender erfaringer fra Medicinsikre Botilbud. Projektet er rettet mod medicinsikkerhed både på botilbud og på midlertidige pladser og påbegyndes foråret 2023.

[Læs mere på patientsikkerhed.dk/medicinsikrebotilbud](https://patientsikkerhed.dk/medicinsikrebotilbud)

## Kommunikation

---

I realiseringen af PSI' strategi og vision om et sikkert sundhedsvæsen har PSI en rolle som inspirator. Med udgangspunkt i vores ekspertrolle vil vi belyse, italesætte og formidle nuværende og fremtidige udfordringer og problemstillinger. Og vi vil komme med forslag til løsninger, som sundhedsvæsenet kan lade sig inspirere af.

Vi vil udbrede relevant viden, der kan styrke arbejdet med at forbedre patientsikkerheden. Og vi vil sætte patientsikkerhed og faktorer, der påvirker sikkerheden for borgere og patienter, på dagsordenen.

Det gør vi bl.a. ved at indsamle og sprede dansk og international viden, erfaringer og idéer på tværs af sundhedsvæsenet og i den brede offentlighed. En del af dette arbejde foregår via vores egne kommunikationskanaler: hjemmeside, nyhedsbreve og profiler på sociale medier, men vi kommunikerer og debatterer også via nyhedsmedier og fagblade.

#### **I PS! arbejder vi ud fra følgende centrale kommunikationsprincipper:**

- Vi er kritiske og sætter fingeren på de væsentligste udfordringer for patientsikkerheden, men vi er samtidig konstruktive og løsningsorienterede.
- Når vi mener noget, er det baseret på solid viden.
- Vi går altid ud fra, at alle har de bedste intentioner – det gælder både personale, patienter og pårørende.

## Presse

Både PS!' ansatte, samarbejdspartnere og bestyrelsesmedlemmer har været afsendere på debatindlæg m.m. om centrale dagsordner inden for patientsikkerhed. I juli bragte vi fx et debatindlæg af formand Inge Kristensen i forbindelse med karkirurgisagen. Her pegede vi bl.a. på behovet for proaktive analyser og stærke handlingsplaner ud fra devisen: Ethvert system er perfekt designet til de resultater, det opnår.

Derudover har manglen på arbejdskraft og udfordringer med rekruttering og fastholdelse fyldt en del i 2022. PS! har lagt vægt på at dele forskellige indsatser, der kan bidrage til at løse udfordringerne. Det har bl.a. handlet om at reducere spild og gøre det rigtige første gang, at skabe en læringskultur og være opmærksom på medarbejdernes mentale sundhed, herunder second victim.

I forbindelse med vores projekter og andre vigtige indsatsområder for patientsikkerheden har vi lavet en proaktiv presseindsats. Den omtale, det har medført, er nævnt løbende i årsberetningen under de enkelte projekter og aktiviteter.

### Debatindlæg

PS! har været afsender på mange debatindlæg – enten alene eller med andre - om bl.a.:

- Hvorvidt befolkningen bør involveres i fremtidens sundhedsvæsen pba. erfaringer fra coronakrisen, der gjorde etiske valg forståelige
- Samtalen om døden, som vi – og især sundhedsprofessionelle - skal være klar til i god tid
- Ledelsen af ældreplejen, og hvorvidt den ligger bedst i en statslig styrelse eller lokalt
- Sammenhængende forløb for patienter og borgere, som vi kun kan lykkes med at skabe ved at se os selv som et samlet sundhedsvæsen
- Reduktion af spild og nødvendigheden af implementering bl.a. ifm. rekruttering og fastholdelse af arbejdskraft
- Inddragelse af patienter og borgere ifm. Hvad er vigtigt for dig?-dagen
- Hvordan vi kan frigøre midler i sundhedsvæsenet, uden at det gør ondt på nogen
- Overbehandling som en problematik, politikerne ikke må lovgive sig ud af.

### Klummer og blogindlæg

Direktør Inge Kristensen er fast klummeskribent i Kommunal Sundhed, hvor hun i 2022 bl.a. har taget emner op som dokumentation, manglende sammenhæng og udvikling af sundhedsvæsenet, Hvad er vigtigt for dig?-dagen samt sammenhængen mellem tværfaglighed, faglighed, systematisk kvalitetsarbejde og arbejdsglæde - som også bidrager til fastholdelse og rekruttering.

PS! har endvidere skrevet et blogindlæg til IHI's hjemmeside om at lette dokumentationsbyrden og fokusere på det, der skaber værdi. Det er udsendt med IHI's nyhedsbrev, der har over 175.000 modtagere fra hele verden, og er blandt de mest læste blogindlæg fra IHI i 2022.

### PS! i medierne

PS! har jævnligt medvirket i medier, henvist til baggrundsmateriale samt bidraget med kilder, cases og dokumentation til journalister om emner som fx

- Styrelsen for Patientsikkerheds nye ældrekampagne
- Retten til at dø i overensstemmelse med egne ønsker
- Samtaler om døden, som kan lette presset på sygehusvæsenet og mindske overbehandling
- Ulighed i sundhed og udfordringer for patientsikkerheden ifm. overbelægning og pladsmangel på hospitaler
- Overbelægning på akutmodtagelser og spidsbelastning i julen
- Second victim – når personalet også bliver ofre
- Registrering af selvmord i psykiatrien
- Stigning i antallet af utilsigtede hændelser, fejl og klager.

Og så fik det en del omtale under navnenyt i adskillige lokale og landsdækkende dagblade, da vores eksterne chefkonsulent og overlæge Ove Gaardboe i december fyldte 70 år.

## Statistik og trafik

Følgende tal er med visse forbehold, da der kan være forskellige måder, programmer opsamler data på, ligesom inkognito browsere og fravalg af cookies påvirker, hvilke data der er tilgængelige. Vi har alligevel taget det med, da det trods alt giver et godt billede af trafikken på vores digitale medier i 2022.

### Patientsikkerhed.dk

Vi har i 2022 haft 59.834 brugere på hjemmesiden, der i alt har besøgt os 95.060 gange. Tilsammen har de set 171.656 sider. Det er 11 % færre brugere end i 2021, 4 % færre sessioner og 3 % færre sidevisninger. En del af forklaringen kan være, at vi i 2022 har udgivet 16 % færre nyheder; 43 nyhedsartikler mod 51 i 2021. Til gengæld har brugerne brugt mere tid på hjemmesiden – omkring 2 minutter per sidevisning, hvilket er 20 % mere end i 2021.

Langt de fleste – over 60 % - finder os via søgemaskiner. 62 % besøger vores hjemmeside fra en computer, 36 % fra en mobiltelefon og 2 % via tablet. Ud fra tilgængelige data i Google Analytics er knap 68 % af brugerne kvinder. Og mere end hver femte er i aldersgruppen 45-54 år, som dermed er den største gruppe brugere.

Bortset fra forsiden er det markant mest populære indhold vores sider om Forbedringsmodellen og vores tjekliste til sikker mundtlig kommunikation, ISBAR. De er i 2022 blevet set henholdsvis 18.635 og 12.587 gange. Til sammenligning kommer siden "Om os" på en 4. plads med 3.139 sidevisninger i alt.

Ser vi på de mest populære nyheder og blogindlæg, er der nogle temaer, der går igen: Mental sundhed for sundhedsprofessionelle, dokumentation i ældreplejen og håndbøger om patientsikkerhed.

### Top 10: Mest læste nyheder fra 2022

1. Konference om mental sundhed og patientsikkerhed: Bliv klogere på, hvordan vi får begge dele
2. Godt kollegaskab er en væsentlig forudsætning for mental sundhed hos sundhedsprofessionelle
3. Ældreplejen i Sønderborg har forenklet dokumentationen og skabt mere tid til borgerne
4. Blog: Dokumentation – syndebuk for manglende tid!
5. Patientsikkerhedsprisen 2022: 7 indstillede projekter løfter medicinsikkerheden
6. International Forum kommer til København i 2023: Forslag om præsentationer kan sendes ind nu
7. Ny dansk grundbog i patientsikkerhed
8. Blog: Lighed i sundhed kræver lighed i patientsikkerhed
9. Ny kvalitetsguide med anerkendte metoder og værktøjer ude: PS! har bidraget
10. Særlige samtaler med kolleger fremmer trivsel og styrker patientsikkerhed

## Nyhedsbreve

I 2022 har PS! udsendt 12 generelle PS!-nyhedsbreve og tre særlige nyhedsbreve om Patientsikkerhedskonference 2022 til modtagernes indbakker. De i alt 15 nyhedsbreve har en gennemsnitlig åbningsprocent på 49 %, hvilket vil sige, at godt 25 % flere modtagere har åbnet nyhedsbrevet sammenlignet med året før.

De er vi tilfredse med, da vi med vores åbningsprocent ligger væsentligt højere end den gennemsnitlige åbningsrate på tværs af brancher og virksomheder, som var på 21 % i oktober 2019 iflg. en undersøgelse fra nyhedsbrevsplatformen Mailchimp.

Vores mest populære nyhedsbrev havde en åbningsprocent på 61 % (i 2021 havde det mest populære en åbningsrate på 55 %) og blev udsendt den 25. maj. Ligesom 1. pladsen sidste år var det et særligt konference-nyhedsbrev, som vi sendte en måneds tid efter konferencen, hvor der var forskelligt indhold som en artikel med video af keynotes, en artikel om markedspladsen for forskning med video, billeder og highlights fra sociale medier. Emnelinjen var "Tak for sidst. Nu kan du se videoer fra Patientsikkerhedskonferencen 2022".

På 2. pladsen af mest populære nyhedsbreve med 60,5 % lå endnu et særligt konference-nyhedsbrev med emnelinjen "Invitation til Patientsikkerhedskonferencen: markedsplads for forskning, fastholdelse af personale gennem bedre arbejdsmiljø og bedre udnyttelse af ressourcer".

På podiets 3. plads med 58 % ligger endnu et særligt nyhedsbrev om konferencen med emnelinjen "Skal du nå at sikre dig din billet til Patientsikkerhedskonferencen 2022? Seneste nyt: Bob Klaber i workshop og site visit om bæredygtigt sundhedsvæsen".

Vi bemærker, at nyhedsbreve om patientsikkerhedskonferencen var meget populære i 2022, hvor 2. og 3. pladsen sidste år gik til vores generelle nyhedsbreve.

Ved udgangen af 2022 havde nyhedsbrevet 2.915 modtagere. Der er i løbet af 2022 kommet 9 % flere modtagere.

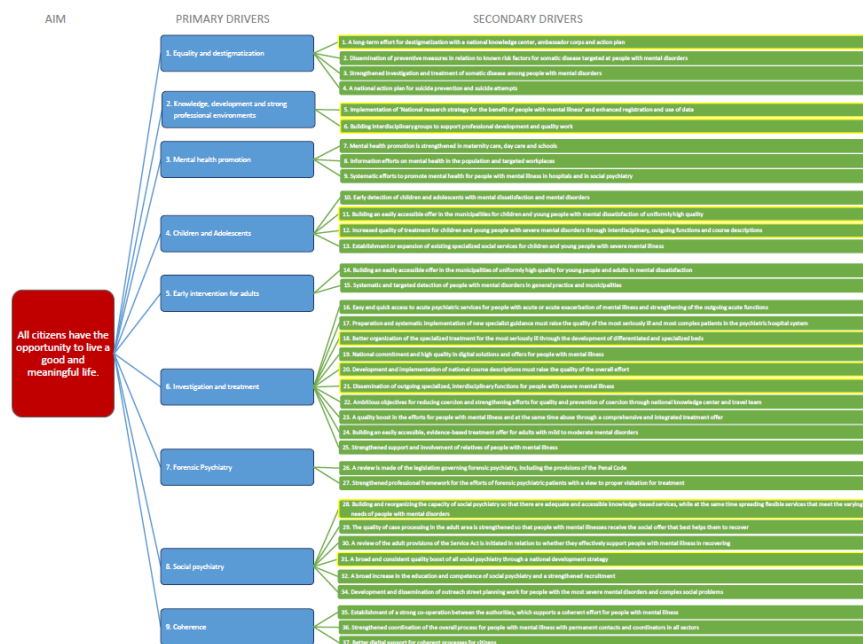
## Fagligt Nyt

I 2022 har vi udsendt seks numre af nyhedsbrevet Fagligt Nyt om patientsikkerhed, der holder læserne orienterede om de seneste nationale og internationale forskningsresultater, begivenheder, trends og meninger inden for patientsikkerhed.

Sommerudgaven af Fagligt Nyt var et temanummer, der udforskede sammenhængen mellem ulighed i sundhed og ulighed i patientsikkerhed.

Åbningsprocenten for Fagligt Nyt ligger i gennemsnit på 54 % og klikraten på 20 %, hvilket afspejler, at der blandt modtagerne er stor interesse for indholdet. I løbet af året har Fagligt Nyt fået 30 nye abonnenter.

Novemberudgaven havde årets højeste åbningsrate på 58 % og mange klik på tophistorien om stærkere handlingsplaner efter utilsigtede hændelser.



Da Sundhedsstyrelsen i begyndelsen af året udsendte en ny 10-årsplan for psykiatrien, gav det anledning til en artikel i Fagligt Nyt, hvor psykolog og chefkonsulent Simon Tulloch reflekterede over indholdet og gav en række bud på, hvordan planens ambitiøse mål kunne transformeres til reelle forbedringer ved anvendelse af bl.a. forberedingsvidenskabelige metoder.

Han satte bl.a. de 37 anbefalinger ind i et driverdiagram. Se driverdiagrammet på patientsikkerhed.dk/37anbefalinger.



## Sociale medier

PSI er aktiv på de sociale medier Twitter og LinkedIn.

I begyndelsen af januar 2023 havde 12.940 brugere valgt at følge os på LinkedIn, og det vil sige, at vores følgerskare i 2022 er vokset med godt 20 %. I årets løb er PSI' opslag på LinkedIn nået op på knap 630.000 eksponeringer, hvilket betegner det antal gange, brugere har set opslag fra Dansk Selskab for Patientsikkerhed. Det svarer til en stigning på 8 % fra året før.

Antallet af følgere på Twitter var i begyndelsen af januar på 5.480 følgere, hvilket er en stigning på 3 % fra året før. I 2022 faldt vores aktivitet fra året før på Twitter fra 492.400 eksponeringer til 245.700 eksponeringer.

Dette kan skyldes, at Twitter i år har ændret måden, hvorpå brugerne ser tweets i deres feed. De kan nu selv vælge, om de vil se de seneste tweets fra dem, de følger, eller lade algoritmen vælge tweets til dem ud fra nogle parametre. Det er derfor blevet noget sværere at nå ud til brugerne.

PSI Dansk Selskab for Patientsikkerhed @patientsikker

Ny formand @larsgaardhoj skyder #Patient22 igang: Der er stadig plads til forbedring i sundhedsvæsenet; Borgere bliver stadig skadet, manglende sammenhæng, overbehandling og spild og mere kindness. Den nye bestyrelse vil se, hvordan vi bedst kan forbedre #patientsikkerhed #sundpol



Det mest populære tweet med 11.261 eksponeringer.

PSI Dansk Selskab for Patientsikkerhed  
13.041 følgere  
4mrd. •

I det er det den internationale patientsikkerhedsdag, som i år sætter fokus på medicinsikkerhed. Hele ugen har vi som optakt delt historier fra kommuner og regioner om, hvordan der arbejdes med "medicin uden skade" for borgere og patienter.

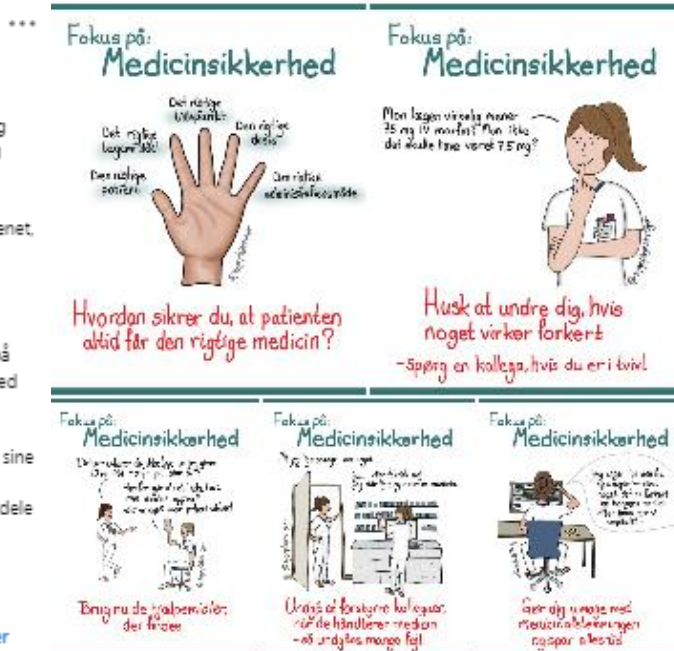
Problemer med medicinering er den hyppigste årsag til skade i sundhedsvæsenet, og derfor er det ikke kun i dag, men året rundt, der skal arbejdes – og bliver arbejdet - med patientsikkerhed i forhold til medicin.

Til inspiration deler vi disse fine illustrationer fra Instagramprofilen Sygeplejestræger. På opfordring fra teamet for kvalitet og patientinvolvering på Aarhus Universitetshospital har hun i denne uge sat fokus på medicinsikkerhed med sine tegninger, og de er sendt ud til alle hospitalets afdelinger.

Bag profilen Sygeplejestræger er Kirsten Ingeborg Kruse Christensen, der med sine streger viser små glimt fra livet som sygeplejerske. Hun er ansat på Ortopædkirurgisk Sengeafsnit på Aarhus Universitetshospital og begyndte at dele tegninger fra sit arbejde i foråret 2020 under coronaepidemien.

Se mere fra Sygeplejestræger på Instagram: <https://lnkd.in/egr9VSdV>

#patientsikkerhed #medicinsikkerhed #medicinuden skade #sygeplejestræger #WorldPatientSafetyDay



Opslaget om den internationale patientsikkerhedsdag klarede sig bedst på LinkedIn i 2022 med 16.712 eksponeringer.

## Udsendelse af materialer

Vi har forskellige materialer til rådighed, som kan bestilles ved sekretariatet. Det drejer sig om Sig frem-materialer, ISBAR-blokke og lommekort (tjeklister til sikker mundtlig kommunikation) og vores helt store bogudgivelse fra 2021 "Kvalitet og patientsikkerhed under covid-19".

Sig frem er et redskab, der er beregnet til at fremme dialog og samarbejde mellem patienter og sundhedsprofessionelle. Materialet består af postkort, som patienterne kan bruge til at give tilbagemeldinger på deres oplevelser, samt en lille postkasse til at indsamle postkortene i. Det er en enkel og nem metode til at få indsigt i patienterne og de pårørendes viden, oplevelser og erfaringer. Desuden findes en plakat, der skaber synlighed omkring postkortene. I 2022 har vi fremsendt 1.090 Sig frem-materialer uden beregning.

ISBAR er en tjekliste til sikker mundtlig kommunikation om borgerens helbredstilstand og patientbehandling. Det er et dialogværktøj, der hjælper med at sikre klare arbejdsgange for overleveringer, så alle relevante informationer deles.

Det danske materiale er udviklet af PSI, og det består af A6-blokke (50 sider) og laminerede lommekort. Vi fremsender materialer, mod at man selv betaler produktionsomkostninger og forsendelse og minimum bestiller 10 ISBAR-blokke eller lommekort. I alt har vi udsendt 1.345 ISBAR-blokke og 1.953 lommekort i 2022.

I bogen i 2 bind "Kvalitet og patientsikkerhed under covid-19" har mere end 100 personer i og omkring sundhedsvæsenet opsamlet viden og erfaringer med kvalitet og patientsikkerhed i en presset tid. Denne bogs 40 kapitler – og lige så mange unikke vinkler – giver et historisk indblik i, hvordan det danske sundhedsvæsen og samfund har ageret i en global sundhedskrise. Der er bidrag fra styrelser, regioner og kommuner, alle typer sundhedsprofessionelle, forskere og politikere, patient- og interesseorganisationer m.m.

Der er solgt i alt 472 bogsæt, heraf 97 bogsæt i 2022, hvor 70 var til Komponent – Kommunernes Udviklingscenter.

## Ny hjemmeside

I 2022 har vi sat gang i processen med at få en ny hjemmeside. Vi har haft et ønske om en hjemmeside, hvor det er let for brugerne at finde inspiration og viden om patientsikkerhed. Og hvor det er let at afkode, hvem Dansk Selskab for Patientsikkerhed er, hvad vi kan bidrage med, og hvad man kan samarbejde med os om.

På den nye hjemmeside vil vi have fokus på at dele viden og metoder om forbedringsarbejde og patientsikkerhed. Vi vil stille værktøjer og viden m.m. til rådighed for alle i sundhedsvæsenet.

Hjemmesiden skal bidrage til at understøtte den nye strategi. Det skal være let at finde indhold, der inspirerer og kan bidrage til arbejdet med patientsikkerhed. Vi ønsker at være et knudepunkt for viden, og der spiller hjemmesiden også en rolle i at gøre den viden tilgængelig for andre.

En afgørende faktor har desuden været, at den nuværende hjemmeside er af ældre dato. Den fungerer ikke optimalt på mobile devices og understøtter ikke lyd, billeder og videoer på en optimal måde. Den er sårbar over for tekniske opdateringer og ændringer af platformen, og dens opsætning betyder, at indholdet ikke rangerer højt i søgemaskiner.

PSI har en masse relevant viden, uddannelser, webinarer, konferencer, værktøjer og metoder, materialer, inspiration til mærkedage og meget andet godt indhold, som skal gøres let at finde og anvende. Det understøtter arbejdet for et sikkert sundhedsvæsen og kommer i sidste ende borgere, patienter og pårørende til gode.

Det forventes, at den nye hjemmeside lanceres i begyndelsen af foråret 2023.

## Uddannelser og konsulenttydelser under PS!mprove

---

PS!mprove er en virksomhed, der er udsprunget og 100 % ejet af Dansk Selskab for Patientsikkerhed. Den udbyder uddannelser og konsulenttydelser til regioner, kommuner og private. PS!mprove er et not-for-profit ApS, og et eventuelt overskud af virksomhedens aktiviteter bliver ført tilbage til PSI' almene formål.

### Uddannelser

PS!mprove udbyder en række uddannelser, der opbygger kapacitet i forbedringsmetoder og styrker sundhedsprofessionelles kompetencer i at udvikle patientsikkerheden.

For at sikre at vores uddannelser fortsat lever op til de behov, ønsker og forventninger, der er hos kursister og deres arbejdsgivere - og i sundhedsvæsenet generelt - har PS!mprove et Advisory Board, der giver rådgivning og input til uddannelserne samt medvirker til at sætte ramme og retning i forhold til uddannelsernes relevans og ambitioner.

## Forbedringsagentuddannelsen

PS!improve uddanner forbedringsagenter i Danmark, som kan iværksætte og lede ambitiøst forbedringsarbejde, der kan føre til markante forbedringer i sundhedsvæsenet for patienter og borgere.

Uddannelsen optager klinikere/fagfolk og kvalitets- og patientsikkerhedsfolk, som i dag arbejder med og leder forbedringsarbejde i praksis, og som ønsker at øge deres viden og kompetencer i at gennemføre og facilitere forbedringsarbejde.

I 2022 er i alt 101 forbedringsagenter blevet færdiguddannet. Antallet af deltagere er større for 2022 end de foregående år. Der har været stor efterspørgsel, så der har været udbudt et ekstra forårshold. Desuden er der indgået en aftale med Københavns Kommune om et lokalt hold. I alt er der nu uddannet 781 forbedringsagenter, siden uddannelsen første gang blev udbudt i 2013.

Uddannelsen har også i 2022 været udfordret af coronapandemien. Undervisningen har kunnet afvikles som fysisk tilstedeværelse, men deltagerne har været udfordret i forhold til at kunne arbejde med deres forbedringsprojekter i egen praksis undervejs.

Der er afsluttet fem hold i 2022, og 62 ud af 101 deltagere har svaret på den afsluttende evaluering.

På spørgsmålet "Hvor tilfreds var du alt i alt?" svarer 79 %, at de er tilfredse eller meget tilfredse (på en femtrins-skala fra meget utilfreds til meget tilfreds).

Andelen af deltagere på Forbedringsagentuddannelsen, der svarer "tilfreds" og meget "tilfreds" er større i 2022 sammenlignet med 2021. Det er tilfredsstillende i forhold til målet på 75 % svar i disse kategorier.

På spørgsmålet "Vil du anbefale uddannelsen til andre?" svarer 91 % af deltagerne "Ja", hvilket er meget tilfredsstillende.

PS!improve bruger evalueringerne fra uddannelserne til løbende at udvikle indhold og form på uddannelserne. På uddannelsen, som i 2022-23 afvikles i et samarbejde med Københavns Kommune, gennemføres en række afprøvninger, der skal fremme og understøtte samarbejde mellem kursister og ledere og nye måder at give kursisterne feedback på deres forbedringsprojekter fra vejledere.

### Spørgsmål: Hvad var særligt godt ved Forbedringsagentuddannelsen?

*"Det var rigtig godt, at man kom i dybden med redskaberne, så de er nemme at tage frem og bruge her efterfølgende."*

*"At den tager afsæt i egen praksis, og at man løbende kobler teorier på, som man så kunne bruge/teste i egen praksis."*

*"Samlingerne var supergode. De gav en masse koncentreret viden på kort tid, så man hver gang havde en præcis ide om, hvad der skulle ske for at komme videre med sit eget projekt."*

## Forbedringscoachuddannelsen

PS!improve uddanner forbedringscoaches, som kan facilitere læring om forbedringsarbejde i teamet i samarbejde med medlemmer og leder og lære andre at gennemføre forbedringsarbejde uden at være et medlem af teamet.

Målgruppen er tidligere deltagere på Forbedringsagentuddannelsen og andre med tilsvarende niveau af viden, forståelse og færdigheder inden for forbedringsvidenskab.

I 2022 er i alt 18 nye forbedringscoaches uddannet. Siden uddannelsen blev etableret i 2019, er der i alt uddannet 105 forbedringscoaches.

Der er afsluttet to hold i 2022, som bl.a. har svaret følgende i den efterfølgende afsluttende evaluering, hvor i alt 15 deltagere har svaret.

På spørgsmålet "Hvor tilfreds var du alt i alt?" svarer 93 % at de er tilfredse eller meget tilfredse (på en femtrins-skala fra meget utilfreds til meget tilfreds). Det er meget tilfredsstillende i forhold til målet på 75 % svar i disse kategorier.

På spørgsmålet "Vil du anbefale uddannelsen til andre?" svarer 93 % af deltagerne "Ja", hvilket er meget tilfredsstillende.

PS!mprove bruger evalueringerne fra uddannelserne til løbende at udvikle indhold og form på uddannelserne. Uddannelsen lever op til målet sat for evalueringen. Evalueringerne viser, at deltagerne overordnede er tilfredse med uddannelsen. Vi har brugt kommentarer fra evalueringerne til at styrke fokus i undervisningen, så coachrollen bliver mere konkret.

### Spørgsmål: Hvad var særligt godt ved Forbedringscoachuddannelsen?

*"Vanvittigt gode undervisere. Spændende materiale. Skønt med en mindre gruppe og fantastiske gode sparringsmuligheder blandt de andre på uddannelsen."*

*"Gode øvelser, nærværende og relevante opgaver og god undervisning. Synes, der har været skåret godt ind til benet i forhold til, hvad der har været fokuseret på i både teori, modeller og øvelser."*

## Kursus i Funktionel Resonans Analyse Model (FRAM)

I samarbejde med Region Syddanmark uddanner PS!mprove i Funktionel Resonans Analyse Metode (FRAM). Efter endt uddannelse har kursisterne bl.a. fået indsigt i den forståelsesramme, som i litteraturen kaldes Sikkerhed-II og kan anvende metoden til at forstå det daglige arbejde, som det faktisk udføres i al sin kompleksitet i sundhedsvæsenet. Målgruppen er medarbejdere og ledere i sundhedsvæsenet, der ønsker at forstå, hvorfor utilsigtede hændelser kan ske, selvom der ikke er sket en fejl, og hvordan arbejdet kan understøttes, så endnu flere ting går godt.

Det samlede antal kursister, der har gennemført et FRAM-kursus, siden det blev oprettet, er 55. Der har i 2022 været afholdt et hold med 14 kursister, heraf har 10 svaret på den afsluttende evaluering.

På spørgsmålet "Hvor tilfreds var du alt i alt?" svarer 90 %, at de er tilfredse eller meget tilfredse (på en femtrins-skala fra meget utilfreds til meget tilfreds). Det er meget tilfredsstillende i forhold til målet på 75 % svar i disse kategorier.

På spørgsmålet "Vil du anbefale uddannelsen til andre?" svarer 70 % af deltagerne "Ja", hvilket er tilfredsstillende.

PS!mprove bruger evalueringerne fra uddannelserne til løbende at udvikle indhold og form på uddannelser. Dette forårs evaluering og de mundtlige tilbagemeldinger på selve kurset afspejler, at kurset lever op til sine mål og har ikke resulteret i ændringer i kurset, dets indhold eller opbygning.

### Spørgsmål: Hvad var særligt godt ved FRAM-kurset?

*"Ny analysemetode. Indsigt i ny software. 3 gode dage i selskab med andre patientsikkerhedsinteresserede."*

*"Nyt værktøj i værktøjskassen, fælles sprog og netværk."*

## Konsulentydelse

PS!mprove udfører konsulentydelse af forskellig art (analyser, evalueringer og forbedringsforløb), hvor der samarbejdes med sygehuse, regioner, kommuner og enkeltinstitutioner. PS!mproves mål er at være den foretrukne samarbejdspartner for kommuner og regioner, som ønsker at forbedre kvalitet og opbygge kapacitet. PS!mproves særlige kompetencer inden for patientsikkerhed og forbedringsarbejde medvirker til bedre kvalitet for borgerne.

PS!mprove har også i 2022 løst forskellige konsulentopgaver:



### **NAU-fellow**

PS!improve understøtter NAU-fellowprogrammet i, at læger opnår forbedringskompetencer til at drive og lede forbedringsprojekter efterfølgende. Der er afsluttet et hold på syv deltagere i juni 2022. Der er igangsat endnu et hold på ni deltagere i august 2022, som afsluttes i sommeren 2023.

### **Region Midtjylland**

PS!improve er involveret i projekterne Sikkert OP-Flow og Sikkert Patientflow, hvor vi underviser og coacher i forbindelse med projektets læringsseminarer i 2022. Sikkert OP-Flow og Sikkert Patientflow er forbedringsprojekter i Region Midtjylland, som bl.a. skal reducere antallet af patienter, som aflyses til planlagt operation, og at operationspatienter prioriteres efter et hasteklassifikationssystem.

### **Frederiksberg Kommune**

PS!improve understøtter Frederiksberg Kommune med at drive et forbedringsnetværk i kommunen på bl.a. arbejdsmarkedsområdet og bidrager desuden med konsulenttydelser i forhold til at uddanne i forbedringskompetencer. Projektet er ophørt med udgangen af 2022.

### **Demensforløb om udadreagerende adfærd i kommunerne**

PS!improve samarbejder med Durewall Institutet og Nationalt Videnscenter for Demens om at facilitere Sundhedsstyrelsens implementerings- og læringsforløb til forebyggelse, håndtering og læring af voldsomme episoder og udadreagerende adfærd i ældreplejen. PS! bidrager med viden om forbedringsmetoder og implementering. I 2022 har der været ca. 20 forløb i i alt 6 kommuner. I 2023 planlægges der også ca. 20 forløb i flere kommuner.

### **Rudersdal Kommune**

PS!improve understøtter Rudersdal Kommune i opbygningen af en kvalitetsorganisation og bidrager til kapacitetsopbygning for teams og ledere til at understøtte kommunens nye kvalitetsplan. Samarbejdet har kørt siden efteråret 2021 og er afsluttet ved udgangen af 2022.

### **Regionernes Kliniske Kvalitetsprogram (RKKP)**

PS!improve underviser og coacher RKKP's ledere og medarbejdere i datadrevet ledelse. Projektet har kørt siden 2021 og er afsluttet medio 2022.

### **Odense Kommune**

PS!improve har undervist topledere i den kommunale ældrepleje i Odense Kommune i forbedringsledelse. Der er afholdt to workshops i 2022, som suppleres med individuel coaching i foråret 2023.

### **Københavns Kommunes Socialforvaltning**

PS!improve underviser og coacher i 2022 og 2023 lederne i forvaltningen i at opnå en fælles tilgang til kvalitetsudvikling, der medvirker til både at implementere Den Sociale Hjemmeplejes kvalitetsorganisation og til at skabe mere struktur og systematik omkring opgaveløsningen. Dette sker ved en række undervisningsdage og workshops.

### **Thisted Kommune**

Mellemledere, som har ledelses- og personaleansvar i frontlinjen, har en særlig vigtig rolle i at drive forbedringer.

PS!improve tilbyder forløb til organisationer og enheder, der ønsker, at mellemledere forbedrer deres kompetencer mhp. at støtte og levere forbedringsarbejde. PS!improve har afholdt et forløb for mellemledere i forbedringsledelse med 30 deltagere i oktober 2021 og afsluttede det i marts 2022.

### **Horsens Kommune**

Mellemledere, som har ledelses- og personaleansvar i frontlinjen, har en særlig vigtig rolle i at drive forbedringer.

PS!improve tilbyder forløb til organisationer og enheder, der ønsker, at mellemledere forbedrer deres kompetencer mhp. støtte og levere forbedringsarbejde. PS!improve har afholdt et forløb for mellemledere i forbedringsledelse med 60 deltagere i september 2021 og afsluttede det i september 2022.

## Om Dansk Selskab for Patientsikkerhed

### Bestyrelsen

#### Formand

Lars Gaardhøj  
Regionsrådsformand i Region Ho-  
vedstaden og 2. næstformand for  
Danske Regioner  
Danske Regioner

#### Næstformand

Camilla Rathcke  
Formand  
Lægeforeningen

#### Næstformand

Jens Kristian Hedegaard  
Formand for Social- og Sundhedsud-  
valget i Holstebro Kommune  
KL

#### Kasserer

Harun Demirtas  
Næstforperson  
Dansk Sygeplejeråd

Tanja Nielsen  
Formand for Social- og Sundheds-  
sektoren  
FOA

Klaus Lunding  
Formand  
Danske Patienter

Jesper Gulev Larsen  
Formand  
Apotekerforeningen

Stellan Nørreskov Wulff  
Kommunikationschef  
Medicoindustrien

Jan Kristensen  
Repræsentant  
Danske Handicaporganisationer

Henrik Vestergaard  
Viceadministrerende direktør  
Lægemiddelindustriforeningen

Christian Budde  
Rådmand i Aarhus Kommune  
KL

Kim Frost  
Regionsrådsmedlem i Region Nordjyl-  
land  
Danske Regioner

### Patientsikkerhedsrådet

Patientsikkerhedsrådet arbejder for at forebygge fejl og skader samt udbrede viden om patientsikkerhed i det danske sundhedsvæsen. Rådet er nedsat af PS! og fungerer som et uafhængigt rådgivende organ for selskabets bestyrelse.

Medlemmer er udpeget af organisationer med faste pladser, medlemmer, der er valgt eller udpeget af bestyrelsen, og medlemmer, der er valgt på generalforsamlingen.

[Se alle medlemmer på patientsikkerhed.dk/patientsikkerhedsraadet](https://se.alle.medlemmer.paa.patientsikkerhed.dk/patientsikkerhedsraadet)

### Ressourcer

PS! har en grundfinansiering fra Danske Regioner og regionerne, KL og kommunerne samt medlemskontingenter. I 2022 blev PS! aktiviteter derudover finansieret af bidrag fra puljer og fonde, herunder fra Sundhedsministeriet, Helsefonden, Fremfærd og Velliv Foreningen.

PS!improve er et anpartsselskab ejet 100 % af Dansk Selskab for Patientsikkerhed. PS!improve driver kursus- og konsulentvirksomhed. Overskuddet går ubeskåret til finansiering af almennyttige aktiviteter i PS!.

### Generalforsamling

Dansk Selskab for Patientsikkerheds ordinære generalforsamling for 2022 blev afholdt den 25. april.

### Medlemskab

Medlemskab af Dansk Selskab for Patientsikkerhed er enten på individuel eller kollektiv basis; både enkeltpersoner, organisationer og virksomheder med interesse for patientsikkerhed kan være medlemmer. I 2022 havde PS! i alt 122 medlemmer, fordelt på 49 individuelle og 73 kollektive medlemmer.

### Sekretariatet

I sekretariatet var ansat 26 medarbejdere, der i alt udgjorde 20,3 årsværk.

### Direktion

**Direktør**  
Inge Kristensen

**Vicedirektør**  
Vibeke Rischel



**PS!**